

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izloja vsak dan zvečer izvenomski modelje in praznike.

inzerati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica: št. 5 telefon št. 85.

Brez koristi za narod.

Te dni so slovenski klerikalci priredili v Ljubljani shod slovenskega in hrvaškega klerikalnega dijaštva. Prišlo je mnogo duhovnikov in ti so pripeljali še zadosti dijakov s seboj. Vršili so se shodi in predavanja, govorilo se je mnogo o hrvaško-slovenski vzajemnosti in klerikalci se po starem običaju trudijo, da bi predstavili to priredbo kot pomembno manifestacijo za slovensko-hrvaško vzajemnost, kot mogoče dokaz edinstva vsega Jugoslovstva od Drave do turške meje.

Fraze in nič kakor fraze! Jugoslovanski problem, ki spada zaradi historične preteklosti jugoslovanskih pokrajin, zaradi državnopravnih odnošajev in razlike v stremiljenjih posameznih jugoslovanskih narodov med najtežja vprašanja, je bil našim klerikalcem vedno hekuba. Nikoli se niso resno bavili s tem vprašanjem, nikoli mu niso posvečali stvarne pozornosti na platonično simpatiziranje za hrvaško-slovensko vzajemnost ter prepuščali prihodnosti in božji previdnosti, da rešita to stvar kakor se jima zdi. Vse, kar se je storilo doslej za zblizanje in spoznavanje med Slovenci in Hrvati, je delo neklerikalnih struj, je sad prizadevanj nacijsko-mislečih elementov.

V zadnjih letih so se slovenski klerikalci pač začeli z veliko gostobesednostjo zavzemati za hrvaško-slovensko vzajemnost, toda to stališče jim ni narekovalo spoznanje, da je vzajemnost potrebna iz narodnih in političnih, iz kulturnih in gospodarskih ozirov, nego zgolj praktična potreba za lastno strankarsko dobrobit. Postavili so se na to stališče v tistem trenutku, ko je sprožil princ Liechtenstein — ki velja, bodi po pravici, bodi po krivici, za prestolonaslednikovega zaupnika — idejo o trializmu. Dr. Šusteršič, čigar pogledi so neprestano uprti na Belvedere, je to kost popadel in jo začel obdelovati. Prepričani smo, da nima dr. Šusteršič še danes nobenega pojma, kako bi se dal trializem uresničiti in kako bi se dale premagati mnogoštevne ovire. Prepričani smo tudi, da ga to čisto nič ne interesira, ker mu je popolnoma vseeno, če se trializem uresniči ali ne. In če je sedaj stresal fraze, da so slovenska tla hrvaška in hrvaška tla da so slovenska, je že cinična banalnost tega govorjenja dokaz, da se v svojem srcu

vzvišeni ideji jugoslovanske vzajemnosti samo porogljivo smeje. Hrvaško-slovenska vzajemnost ni našim klerikalcem smoter, nego samo sredstvo. Čim jim je Liechtenstein pokazal, da se v višjih sferah polaga posebna važnost na Jugoslovane, so se klerikalci temu akomodirali in so razvili jugoslovansko zastavo, da bi čim več jugoslovanskih poslancev spravili pod klerikalno vodstvo. Računali so pri tem prav trezno: če so Jugoslovani faktor, s katerim hočejo odločilni krogi računati, če se dela politika, pri kateri so potrebni Jugoslovani, potem imajo tisti najboljše šanse, ki imajo največ jugoslovanskih poslancev na svoji strani. Tako so kalkulirali slovenski klerikalci, nastavili istrskim poslancem revolucije na prsa, poslali v Dalmacijo nekaj milijonov in dr. Šusteršiča ter napeli vse sile, da bi postali voditelji in gospodarji avstrijskih jugoslovanskih poslancev, in pri prvi priliki spravili svojega moža na ministrski fotelji. Dr. Šusteršič je že avanziral za voditelja Jugoslovancev — vsaj pri »Slovincu«.

Samo da bi povečali svojo strankarsko moč, koketirajo klerikalci z jugoslovansko vzajemnostjo. Njihovo jugoslovanstvo je poza, ki bi jo hipoma zapustili, če bi zgoraj zapihal drug veter. Da to ljubimkanje z jugoslovanstvom ni vredno piškavega oreha, in je le načelno veličasten pripomoček za doseganje klerikalno-strankarskih ciljev, kaže najbolje sramotno postopanje klerikalcev glede Cuvaja. Če to ni Hrvatov pokazalo, kako podlo jih imajo slovenski klerikalci za norca, potem jim pač ni pomagati.

Na tem hrvaško-slovenskem dijaškem shodu, na katerem so bili dijakji pač samo štafaža, je pač bilo slišati mnogo fraz, a samo take, kakoršne se čujejo na Hrvaškem, kadar natočijo gostu »bilikum« — izraz stremiljenja po političnem in kulturnem edinstvu ta shod pač ni bil. To sploh ni bil shod Hrvatov in Slovincov, nego shod slovenskih in hrvaških klerikalcev, ne shod za slovensko hrvaško narodno vzajemnost, nego demonstracija za vzajemnost mednarodnega klerikalizma na Slovenskem in na Hrvaškem.

Ne pripisujemo temu shodu nobenega posebnega pomena, kajti klerikalizem je solidaren vedno in mu takih shodov nič ne koristijo in bi mu nič ne škodovalo, če bi takih shodov ne bilo.

Za narod hrvaški in slovenski je pa ta shod brez koristi, kvečjemu bo posledica ta, da bo še bolj zastrupil razmere na Hrvaškem.

Ljudsko štetje in Maribor.

Po raznih listih krožijo podatki zadnjega ljudskega štetja. Nas zanimajo predvsem oni, ki se ozirajo na Trst in Primorsko, ker napredujemo in oni za Koroško in Stajersko, kjer nazadujemo. Na Koroškem je bilo leta 1900. 75%, Nemcev in 25%, Slovence, letos pa je prvih 79% in nas samo 21%. Padli smo torej za 4%. Nekoliko ugodnejše je bilo na Stajerskem, kjer smo padli samo za 1-8%, v Mariboru samem pa vendar za 3%.

Če se ugrabimo v te zadnje številke, vzbujajo se nam grenki občutki in zdi se nam, kakor da nas je usoda v teh krajih direktno propadu posvetila. Tolažimo se sicer, da ti podatki ne odgovarjajo resnici, kar je tudi res; a tudi pred 10 ali 20 leti niso bili resnični, kar je za nas torej le relativnega pomena, faktično pa brezdomno nazadujemo.

Ravno Maribor je ogrožen v prvi vrsti. Ne bomo pretiravali, če konstatiramo, da je v mestu vsako leto več ko polovico prirastka slovenski element, ki se pozneje redno ponemči. O Studencih in Pobrežju niti ne govorimo. Kako uro od mesta se nahaja večja vas Razvanje, ki je sicer v nemških rokah, prebivalci pa so do sedaj še v pretežni večini Slovenci. Ta vas ima nemško šolo. V prvem razredu se občujejo otroci v materinem jeziku, v drugih pa začnejo popuščati in se ravnokar sramovati slovensčine ter vzrastejo v narodnem oziru staršem, kakor gadjne na prsih. Kdor ta naraščaj pozna, si lahko izračuna na prste, da je ta kraj pod sedanjimi razmerami v desetih letih popolnoma ponemčen in za nas izgubljen. Enake razmere so v Novi vasi.

Za zdaj še Maribor in bližnja okolica nista popolnoma izgubljena, če pa se v doglednem času za nas nič ne stori in se nas prepusti usodi, izgubljena je za vse čase severna slovenska postojanka, ki je faktično ključ do Spodnje Stajerske. Kakor hitro je ta postojanka premagana, izgubljena je tudi gornja Dravska dolina in severne Slovenske gorice.

Pustimo za trenutek ta žalostni položaj naših severnih Slovencev in oglejmo malo sliko naših južnih bratov, ki jim je usoda ugodnejša. Število

tržaških Slovencev je poskočilo v zadnjih desetih letih od 24.679 na 36.916. Ta ugodni izid ljudskega štetja nas je ravnokar presenečil in ga bo moral tudi zgodovinar zabeležiti.

In kaj je to povzročilo? Pred dvajsetimi leti je bil Trst ravno v tistem položaju, kakor danes Maribor. Niti sanjalo se ni nikomur, da bi se mogli Slovenci tam sploh kedaj povspeti do take višine; ko se je začelo misliti na slovensko šolo, niti domačini sami niso stvari prav zaupali in so dvomili, ali se s to šolo kajdo-seže. Začeli so z enorazrednico, ki se je razvila v mogočen zavod, ki je danes za slovenski Trst nepremagljiva podlaga in pripomogel v prvi vrsti do tako častnega uspeha. Družba sv. Cirila in Metoda in ž njo vsi njeni dobrotniki in prijatelji so lahko ponosni na ta zgodovinski čin!

Če torej nečemo trpeti na severu še večje zgube in prepustiti sovražnikom brez boja glavne postojanke, moramo začeti nemudoma z odločno utrdbo te, do sedaj zanemarjene trdnjave. Začetek je sprožila naša Ciril-Metodova družba, ki vzdržuje, oziroma podpira šolski vrtec in dekliške razrede v samostanu šolskih sester v Mariboru in bo tudi postavila v kratkem trirazredno slovensko šolo v Studencih. Začela je tudi premotivirati projekt za slovensko šolo v mestu samem, ki se vresniči v doglednem času. A vse to za Maribor ne zadostuje. Če hočemo doseči uspeha kakor v Trstu, moramo postaviti slovensko šolo za Pobrežje, za Novo vas in Razvanje, ali vsaj skupaj za zadnji vasi. Za Leitersberg zadostuje sedajna utrkvistična šola, ki pa se mora podpirati z božičnicami in z drugimi majhnimi podporami, kakor store sedaj na hvalevredni način nekatere domoljubne dame.

Ves projekt za mesto in za bližnjo okolico bi obsegal 12 šolskih razredov in tri ali štiri šolske vrtce. Le na tak način dosežemo v Mariboru odločne uspehe za katere pa tudi lahko jamčimo.

Izvedba teh načrtov nikakor ni tako težka, kakor morebiti na prvi pogled izgleda, ker nam stoji ob strani slavna Ciril-Metodova družba, ki je pretežni del te naloge že prevzela, oziroma je pripravljena jo prevzeti. Nam ostane naloga, da iščemo potov in sredstev, da se izvrši celo »delo, kar pa se lahko zgodi, če storijo naši domačini svojo dolžnost, če nas podpira vsaj količjak širši slovenski svet, recimo Ljubljana in ne v zadnji vrsti tudi „Slovenska Straža.“

Dragi rojaki! Če Vam je količka ležeče na našem obstanku tu na severu pomagajte nam izvršiti ta načrt! Miruje naj vsaj tukaj bratski preprič, ki je za nas pogubonosno. Če smo v tem oziru edini in prinese vsak narodnjak — lastno ožje mišljenje mu bodi sveto — svoj dan, primerni kamen na to važno narodno torišče, nastala bode trdnjava, na kateri se mora zmagati vsaka sovražna sila!

Mariborski rodoljubi se pečajo že dalje časa s tem vprašanjem, a so prešibki, da bi si sami pomagali. Zbirajo tudi sklad za slovensko šolo v Mariboru, ki bo dosegel v kratkem 3000 K, pa kaj je ta svotica proti celim podjetju. Moralo se bo torej misliti na večjo akcijo, katere se bo moral tudi vdeležiti ves slovenski svet.

Stajersko.

Razvite zastave trboveljskega Sokola. V nedeljo je razvilo telovadno društvo Sokol v Trbovljah svojo zastavo. Slavnosti so se udeležila tale sokolska društva: Braslovče, Brežice, Hrastnik, Krško, Litija, Ljubljana, Maribor, Mozirje, Ptuj, Radeče, Rajhenburg, Sevnica, St. Lenart v Slov. gorah, St. Pavel pri Preboldu, St. Jur na j. ž., Šoštanj, V. č., Vransko, Zagorje in Zalec. Iz Zagreba sta prihitela Hrvaški Sokol in Srbski Sokol. Srbski Sokoli so imeli sabo svojo fanfaro. Na kolodvoru je bil slavnosten sprejem, nakar so Sokoli v sprevedu odkorakali v Trbovlje. Pretežna večina je bila okrašenih s slovenskimi trobojnicami, narodna dekleta pa so obšipale Sokole s cvetkami. V sprevedu je bilo okrog 500 Sokolov. Razvite zastave se je slovesno izvršilo opoldne. Kurnica je bila gospodična Anica Kramarjeva. Slavnostni govor je imel tajnik trboveljskega Sokola, br. Velikovič. Nadalje so še govorili kurnica, gđica. Kramarjeva, za celjsko sokolsko župo brat Smertnik, za Hrvaškega Sokola brat Huemer in za Srbskega Sokola br. dr. Metikoš. Vsi govorijo so bili z navdušenjem sprejeti. Po slavnosti je bil skupen obed, pri katerem so se vrstile navdušene napitnice. Ob pol 5. se je pričela javna telovadba, katere so se udeležili: celjska sokolska župa, zagrebški Sokol in trboveljski sokolski naraščaj. Po javni telovadbi se je razvila animirana zabava, ki je trajala do poznega večera. Kar je potrebno posebno zabe-

LISTEK.

Čuk.

(Dolje.)

Obsežne dežele so torej imeli Čuki nekda v oblasti, a niso se zadovoljili z njim. Kdo ve, koliko dežela in narodov si je podvrigel čučji rod — saj je šel celo čez morje in razkril ter zavojeval celo en del Amerike, še predno jo je Kristof Kolumb razkril. Čuki v Ameriki so se vzlic uničevalnim vojam španskih in anglosaksonskih plemen ohranili do naših dni. Naši bratje v Ameriki so Indijanci rodu Čukta. Pridobili so si s skalpiranjem belokozih liberalcev neverjenih zaslug. Bili so izredno spretni v rabi tomahavka, zviti so bili tako, da so z mirno pipo v ustih ukani vsakega neprijatelja kakor da so se vezbali pri jezuitih v Kraljevici in če so imeli kakega liberalca privezanega na mučilni kol, so ga znali tako trpinčiti, da je prestajal strahovite muke, pa je vendar še po štirinajst dni živel...

Pleme Čukta obsega tri rodove: rod Cikazi je posebno izvežban v konjski tatvini, rod Seminol je v ameriški zgodovini zapisan zaradi mnogih napadov na železniške vla-

ke, rod Creck (Krek) pa je slovel zaradi svoje bojevitosti in krvoločnosti. Središče naših indijanskih bratov je bil Chugwater-Creck (Čukwater-Krek). Morda nisem presmel v znanstvenem kombiniranju, če rečem, da so ti Indijanci v najožjem sorodstvu s predniki našega dičnega dr. Janeza Evangelista Kreka. Ta kombinacija se naslanja samo na podobnost imen. V našem dr. Kreku, ki suče že toliko let svoj neizprosni tomahavk nad liberalnimi glavami in ki je proglasil ubijanje liberalcev za prvo in najsvetejšo dolžnost vsakega Čuka, ki ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, spoznamo vse najznačilnejše lastnosti indijanskih Čukov, rodu Creck, kakor ima tudi ta indijanski rod vse najznačilnejše lastnosti našega dr. Kreka. Zato pa trdno upam, da pride čas, ko si bodo belokozji in rdečekozji evropski in ameriški Čuki podali roke: Brat s bratom, rod s rodom ruši svaku nezgodu...

Velik in mogočen je bil torej nekda rod Čukov in nekoč so morali imeti Čuke celo za bogove in so jih molili. To priča navada, ki se je ohranila do naših časov na Kinezar-skem. Kadar dobe ovce garje, pokličejo kinezarskega duhovnika, da jih blagoslovi in da z molitvijo prežene garje. Kinezarski duhovnik moli na-

prej, ljudstvo pa odgovarja; tako je, kakor pri nas pri litanijah. A dočim odgovarjamo mi pri litanijah s »prosi za nas«, odgovarjajo kinezarji s »tjuktjutjuk«.

Iz tega, kar sem povedal, izhaja brez dvoma, da imamo Čuki prave in krvne brate med kinezarji in med Indijanci. Poleg teh bratov imamo pa še sorodnike, prave sorodnike po imenu, po lastnostih in po navadah.

Že prej sem omenil ljubko domačo ptico, ki prebiva v naših gozdovih. Nekda je morala biti zelo krotka in je prebivala z ljudmi pod eno streho, ker nosi naše ime, zlahtno ime Čuk. Ta ptica je vsa naša in nekaj simbol naših stremiljenj.

Naše oči so vedno vprte v Rim in narodno je torej, če se najprej vprašamo, imamo-li v bližini Rima kake somišljenike in sorodnike. Imamo jih. Italijanski osel je naš sorodnik in somišljenik. V italijanskem jeziku se pravi oslu čuk o (cinco), oslici pa pravijo čuk a (cinca), tistemu oslu, ki hodi naprej, torej starosti ali načelniku oslov pravijo čuk a j o (cincaio), nastop oslov, oslovski zlet pa se imenuje čuk a ta (cinca-ta). Prepričan sem, da je mnogorabljen slovensko imenovanje »čukula da« za čukovske zlete prirojena po italijanskem imenovanju za oslovске zlete.

Med Rusi in Poljaki so pač tatari in nemški vitezi zatrli čučji rod, toda vseh sledov niso mogli izbrisati. Rusi pravijo pušju čučka. Poljaki pa imenujejo živalski smrad čučuh.

Sorodnike imamo dalje v vodi. Ščuka je plemenita riba, a še mogočnejše pod vodo bivajoče bitje iz našega sorodstva je ščukovec, aligator, brat krokodilov.

Tudi Albanski pozna imenovanje čuk: če kakega bojevitega arnavta po hrbtu srbi, pravi, da ga čuki grizejo, namreč uši.

Celo globoko v notranji Afriki je dobili sledove Čukov. Tam živi namreč veličastna opica, ki ji pravijo zamorci čeko. Vsak jezikoslovec ve, da se »u« razvpremeni v polglasnik. Zamorci izgovarjajo ime »čeko« tako, da je »e« votel in polglasen. Angleži pišejo to ime »chago«, Nemci »tschego«, a prvotno se je glasilo čuk o. Opica »čeko« je velika in divja kakor gorila in po obliči zelo podobna šimpanzu.

Čuki nimajo torej samo sorodnike med Kinezarji in med Indijanci, nego smo v zlahti tudi s pticami, s prašiči, z osli, z uši, z afnami in s krokodili.

Nepreračunljivo je, koliko stoletij že prebiva čučji rod na zemlji. Da so biseri človeštva dali različnim

narodom tudi mnogo znamenitih moč, se pač ob sebi razume, saj drugače pri tako plemenitem rodu niti biti ne more. O znamenitih možeh čučjega rodu nameravam izdati posebno knjigo po izgledu Wurzbachove biografičnega leksikona in zato bo zadostovalo, če omenim za danes le nekaj posebno znamenitih Čukov iz naših časov.

Na Kinezarskem se je naša kri posebno proslavila. Ko je bila na Kinezarskem ustaja boksarjev, ki so jo zadušile evropske armade, se je odlikoval med drugimi posebno mandarin Hajčukta, ki mu je dala cesarica poznejše prste odsekati, ker se je izkazalo, da je imel predolge. Zelo znamenit boksar je bil tudi general Kvančuk. Med dvornimi evnuhi je igral takrat veliko vlogo Čukvuh, njegov sorodnik Hsüčuk pa je zdaj atase pri kitajskem poslanstvu v Petrogradu.

Tudi na Turškem je prišel čučji rod do velike slave. Kičuk — paša je odličan general, ki se je lani tako odlikoval v boju proti južnoarabskim vstašem, da mu Turki tega kar ne morejo pozabiti. Skromni junak pa ne ljubi hrupa in javnih časti ter se je z vojno kaso, ki jo je s posebno hrabrostjo otel iz velikanske nevarnosti, umaknil v Pariz.

(Konec prihodnjice.)

leži, da se je sokolske prireditve udeležilo izredno mnogo narodnega delavstva, kar je zelo razveseljivo znamenje.

Iz Celja, 5. avgusta. (Napad na žalske Sokole.) Sinoči se je vrnilo s trboveljskega zleta celjske sokolske župe nekaj žalskih Sokolov že z večernim vlakom. Ker nimajo zvečer več zveze s Savinsko dolino, so seveda morali izstopiti v Celju. Celjski trgovski pomočniki in študentje so gotovo že cel dan mislili, kako bi Sokole, katere so videli zjutraj odhajati, napadli zvečer ob povratku. Policija je morala za celo stvar vedeti, kajti zvečer so došli na kolodvor pod vodstvom štražmeštra trije policaji — da bi po znani celjski maniri »napravili red«. Ko so Sokoli prišli iz kolodvorske veže — bilo jih je samo deset, in še to povečini mladi fanti — so jih obsuli hrabri nemškutarski baraboni, kričali, žvižgali in grozili s pestmi ter palicami. Policija se je seveda spravila nad — Sokole, ki so mirno obstali in izjavili, da se ne ganejo z mesta, ako se jim ne bo primerno skrbelo za varnost. Ali ne bi policaji umestnejše ravnali, če bi razgnali nemško fakinažo in zagotovili na ta način Sokolom prosto pot? Ko so Sokoli kasneje odkorakali mimo poštnega poslopja na Ring, so jih policaji zopet skušali spraviti v ozko in temno Vrtno ulico, prav kakor bi hoteli majhno četo desetih fantov izročiti junaški nemški barabiji v pretep. In lahko bi se še zgodilo kraj hujšega: očitvidno pravilo, da je bilo v množici polno sumljivih eksistenc z debelimi, okovanimi palicami in s polnimi žepi kamenja. Navzoči celjski hišni posestniki in veliki davkoplačevalci dr. V. Kucovec, Anton Kolenc in dr. Janko Sernek so energično zahtevali od policije, da vzdrži red in mir — in tako ni došlo do česa hujšega. Policija je bila vendar nekoliko med dvema stoloma: na eni strani je bilo pred pričami le treba nastopiti za red, na drugi pa se je bala znanih hujšakov, ki na veliko gospodarsko škodo mesta še vedno vladajo na magistratu in za take ljudi, ki po ulicah »branjajo« celjsko Nemštvo, nimajo zaprtih žepov. Sinoči je bila najeta mularija, vendar s policaji nezadovoljna; pri Studen-tenheimu je bilo slišati ironične klice: Heil naši policiji, to je bila lepa zmagaja! Gosp. župana dr. Jabornega bi vprašali: ali je pametno, da napadajo neodgovorni elementi tujece, ki prihajajo na celjsko postajo in hočejo odhod dalje v Savinsko dolino? Ali ne bi bila morala policija energičnejše nastopati — vsaj tako, kakor pozneje na Graški cesti, ko se je grozilo z aretacijo vsakomur, kdor ne gre z mesta? (Takrat so bili Sokoli seveda že izven mestnega teritorija.) Letoviščarji so se komaj zopet navadili na Celje — sedaj jih bodo pa pregnali smrkolini, ki ne plačujejo ni tinarja davka? In kaj pravijo firme: König, Ranzinger in Höhnigmann, de Torna k razgrajenju svojih trgovskih pomočnikov in nadbudnih sinov? Izgovora in opravičila ni nobenega: Zalciani so bili docela mirni in so s svojo hladnokrvnostjo, ko so sredi barab v dvostopnih korakih skozi mesto imponirali celo Nemcem. Sinočni nastop ne služi celjskim Nemcem v nobeno čast — oživlja pa staro našo zahtevo po podražavljenju celjske policije.

V Petrovčah pri Celju so priredili v nedeljo popoldne učenci in učenke 3. in 4. razreda ljudske šole v prostorih gosp. Vodenika jako dobro uspešno šolsko veselico. Poslušalci, katerih se je nabralo iz Zalta, Petrovč samih in celo iz Celja lepo število, niso mogli prehaliti izbornega petja. Otroci so vzpizorili tudi dve igrici, k sta splošno ugajali. Kdor ve, koliko truda je treba z odraslimi pevci in igralci, da podajo kaj dobrega, bo vedel tem bolj ceniti trud in delavnost petrovskega učiteljstva, g. nadučitelja Slanca, kakor g. učitelja Pegrlja in gospodičen učiteljice Kovarčič in Confidenti, za to veselico. V imeinu vseh šoli prijaznih staršev jim bodi izrečno pristržno priznanje in zahvala.

Paberki iz »Straže«. V edno s o sidosledni! »Straža« je priobčila zadnji petek na uvodnem mestu na prvi pogled simpatičen članek, v katerem pravi, da naj dajo Nemci (to se pravi: graški konzistorij; op. ur.) najprej v sekovski škofiji Slovencev v cerkvah tiste jezikovne koncesije, katere jim v obmejnih krajih, Gradcu, Donawitzu in drugod gredo, potem se še le naj pritožujejo na dozdnevni krivicami, ki se jim gode v jezikovnem oziru po lavantinskih cerkvah. Ta članek je posledica napadov na hočkega kaplana, gosp. J. Baznika, kateremu so nemški listi očitali, da poučuje verouk na šulferajnski šoli v Razvanju slovenski in da moli z otroci tudi slovenski v cerkvi. A na tej šoli je samo osem, reci in beri osem napol nemških otrok, vse drugo pa je samo slovenska deca, ki jo pošiljajo zaslepljeni slovenski starši v to pomemčevalnico. Umiljivo je, da bi kaplan z otroci mič-ne

opravi, ako bi govoril nemški. Zato je prekoratil ukaz kmetijskošolskega lavantinskega ordinarijata, da se mora poučevati na razvanjski šoli verouk nemški, in se s tem izpostavil nemškemu napadom. No — in tista narodno-radikalna »Straža« niti z eno besedo ne omenja ordinarijatskega ukaza! Ali zato, ker je »neodvisen« političen list, kakor laže z vsako izdajo vsojim bralcem? Ni dvoma, da je izdan enak ukaz tudi glede drugih pomemčevalnic na Spodnjem Štajerskem. »Straža« — zgani se! Tvoji šef-uredniki tako ne morejo videti dr. Napotnika — zato pa po njem sedaj! — »Liberalno-nemškutarska zveza«. Pri občinskih volitvah v Novi vasi na Dr. p. so nasprotovali klerikalnemu občinskemu gospodarstvu naprednjaki, slogaši in štajercijanci. Zmagali so seveda klerikalci in za župana je bil izvoljen bivši Plojev pristaša Vrščič. Mož je značajan; tako dolgo, dokler je dr. Ploj krmilil poljanice z državnimi podporami, je bil njegov pristaša, danes je pa klerikalec. Ker se neklerikalni volilci niso vjemali s takim poštenjastvom in delali po svoje, je nastala povest o »liberalno-nemškutarski zvezi«. — O št. III. v Sloven-skih goricah je povedal »Slovenski Narod« v članku o prodiranju Nemštva ob j. ž. nekaj bridkih resnic. To je »Straža« tako zblo, da piše o »narodnih izdajalcih«, »tintomazih« itd. Na mnogoštevilne druge težke obtožbe v dotičnem članku pa »Straža« raje molči. Kajti če bi odgovarjala, bi morala na vsak način obsojati svoje krušne očete, ki sicer prav radi sede pri političnih koritih — delali pa ne bi ničesar.

Nemškotacionalni sodnik. Iz Zgornje Radgone je priobčila »Sloga« dopis, ki pravi jasno kaže, kako daleč je že narasla korupcija med nemškimi sodniki na Spod. Štajerskem. V tem dopisu se pravi med drugim: »S pomočjo nemškega Volksrata smo dobili lansko leto k okrajni sodnji v Zgornjo Radgono sodnika dr. Meschitzja. V kratki dobi službovanja v našem okraju se je izdal ta vročerkvni Nemec v uradu in izven istega za ljuteja sovražnika Slovencev. List navaja na to dokaze, kako je dr. Meschitz falzificiral nek zapisnik o sleparijah pri zgornjoradgonskih občinskih volitvah v prid nemški stranki, kako je zmerjal Slovence v nekem javnem lokalu v Apačah in kako je skušal izsuhati slovenske pevce iz K(irbišev?) gostilne v Zgornji Radgoni. To je pa že v nebo vpijoče? Ali se ne bodo višje sodne oblasti zgnile? (Op. ur. Ta Meschitz je že popreje služboval na Štajerskem, a se ga je potem na posredovanje dr. Plojevo prestavilo v njegovo koroško domovino. Ko je dr. Ploj pri volitvah padel, je pa došel dr. Meschitz takoj na Štajersko nazaj. Čudimo se, da se gosp. J. Roškar, ki vendar dobiva dijete državnega poslanca za zgornjoradgonski okraj, nič ne potegne za svoje volilce.)

Hmelj. Iz Zalta na Češkem, dne 1. avgusta. Zadnje dni je bilo povpraševanje po hmelju precej živahno in so bile vsled tega nekatere večje partije prodane. Cene se niso znižale in se je plačalo za dobro in prima blago od 170 do 200 K za 50 kg. Zaloga starega hmelja se je precej skrcila in bode lanskega pridelka še kacic 500 centov, a 50 K v prvih in drugih rokah. Tudi po tujem, izvenčeškem, hmelju se je povpraševalo in plačalo od 120 do 140 K za 50 kg. — Vremenske razmere so bile zadnje dni prav ugodne, vsled tega tudi tu pa tam hmelj zori in ga bode treba v teku 8 dni obrati. Obče se bode pa obiranje hmelja začelo sredi meseca avgusta in upati je, da bode novi hmelj zadostoval glede množine in kakovosti, kakor tudi glede oblike kobul. Povodom temeljitega pregledovanja vseh hmeljskih nasadov v našem okolišju smo se prepričali, da bodemo pri ugodnem vremenu letos imeli prav dobro polovico polne letine, t. j. 160 do 170.000 centov a 50 kg. Mogoče je sicer, da se bode to število ali navzgor ali navzdol nekoliko spremenilo, vendar je izključeno, da bi letos pridelali 200.000 stotov a 50 kg, kakor se od nekatere strani trdi, ker je vendar ena tretina vseh nasadov le slaba in se pri najugodnejšem vremenu ne more več popraviti. — »Saazer Hopfen- und Brauer Ztg.«

Gornjegralsko učiteljsko društvo zboruje dne 15. avgusta t. l. točno ob 10. uri v šoli na Ljubnem. Spored je razviden z stanovskega glasila.

Fram. Ciril-Metodova podružnica priredi veselico z istim sporedom v nedeljo, dne 18. t. m. in v nedeljo dne 11. t. m. Takrat pa vsi rodoljubi od blizu in daleč v Fram.

Iz Gradca. (Uradni sluge in nemškotacionalci.) V soboto zvečer se je vršilo posvetovanje uradnih slug o stališču, ki ga naj zavzamejo pri bodočih občinskih volitvah. Posamezni govorniki so izjavili, da se za ponudbo nemških nacionalcev dveh mandatov v III. razredu (kateri ga nacionalci itak ne dobe v roke) lepo zahvaljujejo in da se naj

prepusti posameznikom, kako in koga hočejo voliti. Ker razpolagajo uradni sluge v III. razredu z več ko poldrug tisoč glasovi, so napeli navzoči nemško-nacionalni poslanci vse sile, da so končni sklep uradnih slug glede občinskih volitev vsaj zavlekli.

Koroško.

Stavka v Limerčah. Stavka v tovarni v Limerčah še vedno ni končana. Več delavcev, ki so jih aretirali povodom izgrediv pri izbruhu stavke, so izpustili iz preiskovalnega zapora. Preiskave se seveda nadaljujejo, več delavcev je še v zaporu. Vodstvo tovarne je izjavilo, da se z delavci sploh ne pogaja.

Vojaki, napadalci. V Beljaku so napadli vojaki lovci nedaleč od gostilne Pavšove posestnika Laureta, ki se je v gostilni z njim sporekel. Padli so nanj in ga tolkli in suvali toliko časa, da je obležal nezavesten in težko ranjen na cesti. Odpeljali so ga v bolnico, napadalci so ovađeni.

Okradena učiteljica. V Celovcu je vdrl neznan tat v stanovanje učiteljice na dekliški meščanski šoli, J. Kankerjeve, in ji je odnesel več zlatnine. Sum je letel na hišnega oskrbnika in njegovega sina, pri katerih so izvršili tudi hišno preiskavo, toda brezuspešno.

Čudna mati. V nedeljo popoldne je prišla v neko gostilno v Celovcu mlada ženska s približno 3 mesece starim otrokom. Ko se je pošteno najedla in napila, je izginila in pustila za odškodnino svojega otroka. Otoka je prevzela v oskrbo hišna gospodinja. Čudno mater pa zasleduje policija. Baje so ji že na sledu.

Nesreče. Neki mesarski voz je povozil v Celovcu 4letnega dečka Antona Krauta. Otrok je prišel pod voz in dobil tako težke poškodbe, da je v kratkem umrl. — V Beljaku je padel dveletni sin posestnika Tomažiča v lonec vrele vode. Ko je prišla mati, je bil seveda otrok že mrtev.

Primorsko.

Pomanjkanje vode v Gorici. Zaradi pomanjkanja vode v rezerviranih mestnega vodovoda je magistrat ukrenil, da se zapro mestni javni vodnjaki ob 9. zvečer in ostanejo zaprti do 7. jutraj. Dalje se sme zavzamejo voda na javnih vodnjakih samo v vrče in škafe, odvažanje vode v sodih ali večjih posodah je dovoljeno samo pri dveh vodnjakih.

Pevsko društvo »Trst« s tamburaškim zborom ter več članov tržaškega slovenskega gledališča priredi dne 25. t. m. popoldne veliko vrtno veselico v Matenji vasi pri Prestranku. Na sporedu je več točk petja (mešan in moški zbor), tamburanje, čarobna igra »Repositev« ter ples ob zvokih godbe narodne delavske organizacije. Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

25letnica pevskega društva »Hajdrih« na Proseku. Na željo mnogih bratskih pevskih društev podaljšal se je rok za priglasitve k veliki pevski slavnosti, 25letnici pevskega društva »Hajdrih« na Proseku, nepreklicno do 17. avgusta t. l. Zato nujno prosimo slavna bratska društva, da se pravočasno prijavijo, ker sestavi odsek 18. avgusta spored, katerega izroči tiskarni 19. avgusta. Pozneje pripravitve se ne bode moglo tiskati na plakatih in na sporedih. Iz Kranjskega sta se prijavili doslej pevsko društvo »Slavec« iz Ljubljane korporativno z zastavo in glasbeno društvo »Ribnica« iz Ribnice.

Smrt v kopališču. V Gradežu je našel v morju približno kakih 50 m od obrežja nek letoviščnik učenca dunajske realke Ivana Fabra z Dunaja nezvestnega. Voda je tam še plitva. Faber je bil pod vodo. Dvignil ga je in poklical zdravnika, toda bilo je prepozno; ko je ta prišel, je bil Faber že mrtev. Zdravniki so konstatirali, da je zadela Fabra srčna kap.

Okradena tatnica. Furlanka, laška 17letna služkinja Viktorija Depoli, je ukradla svoji gospodinjici za 400 kron razne zlatnine in srebrnine, da bi lovila fante z njo. Toda primanjalo ji je denarja in dala je svoji prijateljici Seiglovi zlat prstan, da ga zastavi v mestni zastavljalnici. Seidlova pa je s prstanom zginila. Depolijeva je šla na policijo in Seidlovo ovađila zaradi ponesrečenja in zahtevala, da jo aretirajo. Toda zgodilo se je tako, da je policija, ki je Depolijevo že iskala, aretirala najprej njo samo, potem pa je poiskala še Seidlovo.

Pozor, delavci! V Trstu so aretirali nekega laškega inženirja, ki je nabiral delavce za gradbo neke železnice v Rio de Janero. Obetal jim je visoke plače in stalno nameščenje. Posebno delaven je bil v slovenskem Primorju in nabral več kot 300 delavcev. Več se jih je iz Trsta že odpeljalo, veliko pa so jih oblasti zadržale ravno ko so se hoteli vkrcati. Možakar se je delavcem seveda la-

gal in jih je pošiljal v Ameriko samo, da bi zaslužili mastne provizije od parobrodskih družb.

Potres. Seismografski aparati na pomorskem observatoriju so zaznamovali včeraj ob 11. uri lahko valovanje zemlje in sicer v oddalji kakih 130 km.

Dnevne vesti.

Narodna socijalna zveza. Vsakdo nam mora priznati, da smo vedno spremljali vsako stremljenje po organiziranju delavskih slojev na narodno-socijalni podlagi z živimi simpatijami. Taka organizacija je potrebna, če nečemo, da se izgubi slovensko delavstvo v internacionalni socijalni demokraciji, ali da je klerikalizem ne zastrupi. Dosedanji poskusi, ustanoviti močno narodno socijalno organizacijo, se sicer niso obnesli, a četudi je s tem marsikaj zamujeno, stvar ima vendar svojo prihodnost, ki je ne ubijejo ne zabavljanja krščanskih mož, ne tistih, ki kakor kaki plantagenbesitzerji vladajo socijalno - demokratski stranki. Ko se je pred kratkim začelo novo gibanje za narodno - socijalno organizacijo, nas je to navdalo z veseljem, četudi smo slišali, da neki Radešček hudo zabavlja na narodno-napredno stranko in četudi se je čulo, da se hoče na narodno - socijalni podlagi ustanoviti posebna nova stranka. Rekli smo si, da bodo delavci že sami spoznali, da bi jim s tako novo stranko ne bilo nič pomagano in da varujejo svoje socijalne in svoje narodne interese najbolje s strokovno organizacijo. — Zadnje dni se je raznesla govorica, da bo v kratkem ustanovni shod narodno-socijalne zveze in da se tega shoda udeležita tudi češka poslanca Choc in Buřival z večjim številom čeških narodnih socijalcev. Govorilo se je o tem to in ono, a natančneje ni nihče vedel nič povedati. Našemu listu niso aranzirali ničesar sporočili, našega lista niso nič informirali — šele včeraj so nam poslali v snočni številki natisnjeno notico o tem shodu. Lahko si je torej misliti, kako smo se začudili, ko je klerikalni »Slovenec« priobčil topel pozdrav poslancu Chocu in njegovim spremljevalcem. Klerikalci pozdravljajo Choca in tiste, ki prihajajo na protiklerikalni shod? Naravno je, da je to na napredno občinstvo skrajno slabo vplivalo. Ker prireditelji niso nič informirali naprednih listov, so ti ostali rezervirani in posledica tega je bilo, da je bil sprejem Čehov prav klavrn. — Vsakdo se je le vprašal: Kdo je pa sploh Choc in njegove tovariše na led? Da bi bil prišel državni poslanec Choc kar na Radeščkovo povabilo v Ljubljano, to je vendar tako malo verjetno. Kdo ga je torej spjel? Na to ni mogoče odgovoriti. Značilno pa je, da je bil poslanec Choc v Ljubljani gost dr. Šusteršiča in da je na shodu govoril, da ne smejo biti narodni socijalisti pri nobeni politični stranki. Kaj bi klerikalci dali, če bi mogli neklerikalno delavstvo zapeljati, da bi si ustanovilo posebno stranko, kakor jo je priporočal Choc, saj bi na ta način delavstvo v Ljubljani pripravili ob vsak vpliv v javnih zadevah in bi bilo s tem klerikalizmu silno pomagano. Čim se je zaznalo, da posl. Choc stanuje pri dr. Šusteršiču, je ljubljansko občinstvo bilo seveda koj odločeno, da se shoda v »Narodnem domu« ne udeleži. — Shod je bil jako slabo obiskan. Udeležili so se ga tudi češki narodni socijalisti pod vodstvom poslanca Choca in tržaški narodni socijalisti, katere je zastopal tajnik »Narodne delavske organizacije« Brandtner. Začetek je bil napovedan za pol 8. uro, toda šele okoli 9. zvečer je bilo izvoljeno po dolgih in mučnih jeremijadah predsedstvo. Za predsednika je bil izvoljen Radešček, za zapisničarja pa Brandtner. Na programu je bil najprej govor dr. Laha, a dr. Lah ni govoril; postavili so ga na program, ne da bi ga bili sploh vprašali. Kot druga točka sta bila naznanjena govora poslanca Buřivala in predsednika Zveze jugoslovanskih železničarjev Škrjanca. Buřival pa sploh ni prišel v Ljubljano in Škrjanec menda tudi ni prišel. Tudi tretja točka programa je odpadla, ker tajnik tržaške narodne delavske organizacije Brandtner ni hotel govoriti, dasi je bil navzočen. Prvi je govoril poslanec Choc, ki je pozdravil slovenske narodne socijaliste, pri čemer pa je pokazal, da naših razmer prav nič ne pozna. Zastopal je stališče, da naj bodo narodni socijalisti popolnoma samostojni in neodvisni od vsake stranke. Izjavil je, da ne dela med strankami na jugu nobene razlike in celo klerikalce je močno jemal v zaščito. Za njim je nastopil kot govornik predsednik shoda Radešček. Govoril je o pomenu narodnega socijalizma, pri tem pa je začutil potrebo, da se je zaletaval v narodno - napredno stranko in v napredne liste, očitajoč »Slovenskemu Narodu« in »Dnevnu«, da sta od Kolinske tovarne podkupljena. Ured-

nik »Slovenskega Naroda« Šega je nato govornika odločno zavrnil in izjavil, da je trditve Radeščkova nesramna laž. Zavrnilo pa ga je tudi občinstvo v dvorani tako radikalno, da je mož takoj utihnil in ostal ves čas zborovanja miren. Na shod je prišlo tudi par socijalnih demokratov, njim na čelu kričavi Kocmur, ki je hotel kovati političen kapital za socijalne demokrate in izrabiti prihod čeških narodnih socialistov v to, da kolikor mogoče nesramno opljuje narodno - napredno stranko in proglasi vse Slovence za socijalne demokrate, ali pa za klerikalce, katere je strahovito lepo božal in jim pripisoval visoke zaslugе. (Klici: Moste!) Občinstvo je izprevidelo to nakano in je Kocmurja javno obsodilo s tem, da je preprečilo njegov klerikalno - socijalno - demokratski govor in malo je manjkalo, da ga niso postavili pred vrata. Pri tej priliki so se odlikovali s splošnim vpitjem in ropotom v prilog klerikalcem in socijalnim demokratom posebno izdajatelj »Ilustrovanega Tednika« Pesek in njegovi ožji tovariši. Odločno je zavrnil Kocmurja podpredsednik »Zveze jugoslovanskih železničarjev v Trstu«, ki je socijalne demokrate razkril v njihovi nagoti in jim s stvarnimi argumenti dokazal, da niso drugega kot brezdomovinski zahrbni politiki, ki samo razdirajo in rušijo, toda nič ne zidajo. Njegov govor je bil z velikim navdušenjem sprejet. — Oglasil se je nato k besedi tržni nadzornik G. Ribnikar, ki je z jedrnatimi besedami pojasnil češkimi gostom politični položaj na Kranjskem in umazana sredstva, s katerimi se bojujejo proti nam klerikalci in socijalni demokrate, ki so potegnili v igro celo navzoče goste same, da bi jih preslepili in nato v kalnem ribarili. Tudi njegov govor je bil s splošnim odobravanjem sprejet. Ker napovedanega govornika dr. Kisorca sploh ni bilo med temi v dvorani, je nastalo tako razburjenje, da je bilo zborovanje sploh nemogoče, je prišlo do konca shoda. Zahvalila se je edino le še v imenu češkega ženstva Slovencev za prijazen sprejem in bratsko gostoljubnost gospa Adeltova. Občinstvo po večini vsled nesramnih napadov razburjeno tako, da ni hotelo več prisostvovati takemu zborovanju, se je nenadoma razšlo, tako da g. Radešček ni imel časa, da bi zborovanje zaključil. — Obžalovati je, da bo na sebi tako dobra in zdrava stvar, kakor je narodna delavska organizacija imela od te prireditve vsaj v toliko škodo, da bodo socijalni demokrate in klerikalci ta shod izkoristili za svoje nečedne namene. Kar pa so nespretne ali zlohotne roke pokvarile, se da še vedno popraviti. Obžalujemo tudi, da češki gostje niso preživeli v Ljubljani vselejših ur. Bili so pač zapeljani, napadno informirani in nalagani od ljudi, ki bi radi vodo skalili.

Navadno falotstvo. Uradnik banke »Slavije« Radešček je na snočnem shodu v »Narodnem domu« nesramno napadel tudi naš list, trdeč, da je od Kolinske tovarne podkupljen. To je čisto navadno falotstvo in drugače nič. Tako, kakor je »Slovenski Narod« od Kolinske tovarne podkupljen, tako je podkupljen tudi »Dan« in tako je podkupljen tudi »Domoljub« in tako se da sploh vsak list podkupiti, če prijavlja oglase in reklame. Tako na pr. se da tudi »Zarja« prav rada podkupiti in še pošilja prosit »ničvredne liberalce«, naj jo podkupijo in naj ji dajo za oglasi kaj zaslužitve. Kolinska tovarna je odlično slovensko podjetje, ki izdeluje dobro blago in ki iz skupička izdatno podpira družbo sv. Cirila in Metoda. Tako podjetje lahko vsak list priporoča. Da plačuje tako podjetje za svoje oglase in reklame skrajno zmerno takso, to je pač ob sebi razumljivo, to je popolnoma naravno in pošteno in navadno pri vseh listih. Kdor to imenuje podkupljenje, stori navadno lopovstvo. Radešček je bil prej uradnik Kolinske tovarne. Ne zanima nas prav nič, kaka čustva goji ta človek od Kolinske tovarne, ki je jako zadovoljna, da se ga je iznebila, a njegovo čustveno razmerje do Kolinske tovarne ga nikakor ne opravičuje, da bi smel na falotski način napadati naš pošten in spodobni list. Ker obstoje razsodbe, da list kot tak ne more tožiti, zato žal ne moremo Radeščka postaviti pred sodnika, da bi ga ta naučil, kaj je obrekovanje. Na vsak način si pa bomo tega čednega človeka zapomnili.

Mandelj in Lampe. Razpravljanje o deželnih finančnih kranskjih je dr. Lampetu skrajno neprijetno. Odkar se je s šanziranjem štirih milijonov, s katerim nespodobnim manevrom si je hotel v polemiki proti Sukljetu pomagati, tako gorostasno blamiral, da ni mogel ne ene stvarne besedice ziniti, se sploh ne spuša v nobeno debato več. Tudi zdaj, ko je Mandelj — bivši klerikalni poslanec, ki pa je odložil mandat, ker ni hotel biti soodgovoren za klerikalno gospodarstvo — v »Vedi« novič posvetil za Lampetove finančne kulise, si

pomaga »Slovenec« s par ceninimi besedami. V stvarno polemiko se ne spušta. Vse opravičenje slabih dežel- nih financ kranjskih je, da je šel — češki namestnik na Dunaj prositi de- narja, ker so češke deželne blaginje prazne. Seveda je »Slovenec« zamol- tal, da delajo Nemci že več let v če- škem deželnem zboru obstrukcijo in da vsled tega češki deželni zbor ne more preskrbeti potrebnih sredstev, da bi jih ta bogata dežela seveda igraje zmaga. V kranjskem dežel- nem zboru pa ni nobene obstrukcije in zato bi bile deželne finance lahko v redu, če bi jih oskrbovali bolj spret- ni in bolj preudarni ljudje.

Pa je vendarle prišel! Hrva- ški klerikalni dijaki so bili zelo ozlo- voljeni, ker v času njihovih zbora- vanj ni prišel deželni glavar dr. Su- steršič. Susteršiča so sicer opraviče- vali, da biva na oddihu v daljnem Toblaku, toda Hrvati so bili vključ- temu nekoliko pikirani, češ, da se jih z vodilne strani bagatelizira in pre- zira. In tako ni preostajalo drugega, kakor da si zapišejo dr. Susteršiča. In res, v soboto zvečer je dr. Suster- šič prišel k zaključku klerikalnih prireditelj — na komerz. In hrvaški klerikalni študentje so bili potolaže- ni, zlasti ker je Susteršič v svojem govoru med drugim naglašal, da je zanj aksiom vsega dela v javnosti, da med Slovenci in Hrvati ni razlike. Seveda pri tem ni povedal, da ne vi- di razlike med Slovenci in Hrvati samo takrat, ako Hrvatje plešejo ta- ko, kakor jim on žvižga. Ako pa Hr- vatje le količjak revoltirajo in se ne- čjejo dati od njega voditi na uzi, pa se v gosp. dr. Susteršiču takoj po- javi drugi aksiom o veliki razliki med Hrvati in Slovenci.

— Jugoslovani. Predno so pri- šli hrvaški klerikalni dijaki v Ljub- ljano, je »Slovenec« neprestano pi- sal o »jugoslovanskem« katoliškem dijaškem sestanku. Čim pa so se po- javili v Ljubljani hrvaški klerikalci, je »jugoslovanstvo« takoj izginilo iz »Slovenčevih« predalov in klerikal- no glasilo je vse dni govorilo samo o sestanku hrvaškega in slovenskega katoliškega dijaštva ter se skrbno ogibalo v tem času rabiti besedo »jugoslovansko«. Šele včeraj, ko so hrvaški študentje že odšli, se je »Slo- venec« zopet ojunčal, da je jel go- voriti o Jugoslovanih. Napisal je namreč referirajočo o Susteršičevem govoru na komerz ta-le stavke: »Vsa dvorana se je tresla od navdu- šenega ploskanja voditelju — Ju- goslovancu, ki je s svojimi besedami vsem vlil poguma in volje za delo.« — Kaj bodo k temu rekli hrvaški kle- rikalci, da »Slovenec« proglašja Su- steršiča za voditelja — Jugoslova- nov, ko oni ne priznavajo tega poj- ma in ga perhorrescirajo, češ, da bi- vajo od Triglava do Balkana samo in edino Hrvatje?!

— Pravica, kje si? Na enoraz- redni ljudski šoli na Bukovici je bila razpisana v definitivno nameščenje učiteljska služba z izrecno pripombo, da imajo moški prednost. Bila sta dva kompetenta, sedanja šolska vo- diteljica gdca. Franja Pogačarjeva in učitelj iz Dražgoš, gosp. Ivan Stupica. Gdca. Pogačarjeva je mlada učiteljica, ki je — ni še dolgo tega — napravila izpit učiteljske usposoblje- nosti; gosp. Stupica pa služi že 18 let z izbornim uspehom na enorazredni- ci ter že 15 let vestno opravlja tudi težavno ekskurzno šolo. Mož ima rodbino in ker je bolehen, si je želel iz hribov na lažjo in udobnejšo služ- bico na Bukovici, ki leži v ravnini. Pa ves klerikalni aparat je delal na to, da je bila pravica pohojena in imenovana učiteljica.

— Klerikalno poneumnjevanje ljudstva. V Kastavu v Istri živi pri- smojena tercijalka Jela Vlahova, ki je med svojimi somišljenicami na glasu, da je svetnica. Ta Jela Vlaho- va je po vsi Kastavščini razglasila, da se je Jezus prikazal nekemu Francuзу ter izrekel željo, da bi se našle 4 ženske, ki bi trpele njegove muke. To je ona čitala v listu, ki ga izdajajo reški kapucini. Ena taka ženska se je našla najprvo na Fran- coskem, druga pa v osebi neke slo- venske služkinje z imenom Ivanke na Reki. Ta Ivanka trpi Kristusove muke, kar so baje konstatirali sami reški kapucini. Nedavno tega se je razglasilo v Kastavu, da je dospela tjakaj ta Ivanka z Reke v spremstvu neke baronice in da se je nastanila v hiši Jelice Vlahove. Naravno, da je vse hitelo, da bi videlo čudno svet- nico, ki poti kakor Kristus krvavi pot in ki ima kakor Kristus pet ran bož- jih, iz katerih teče sveža kri. V hiši Jelice Vlah je bilo toliko »vernikov« in radovednežev, da je bil vsak storček zaseden. Med gledalci je bi- lo mnogo takih, ki so glasno izjav- ljali, da ne verujejo na čudeže. To je bilo baje krivo, da se je »sveti« Ivanka kri strdila in da vsled tega ni mogla kakor Kristus potiti kr- vave poti. Zamanj je bilo vse čaka- nje, čudeža ni bilo. Gledalci so posta-jali nevoljni in so že glasno dajali duška svoji nevolji. Videč to, jo je

»sveta« Ivanka jadrno popihala ter se v spremstvu par zarukanih terci- alk v kočiji odpeljala na železniško postajo v Matuljih. In prav je stori- la, ker sicer bi ji razjarjeno ljudstvo res naučilo, kako se krvavi pot poti. — In vse to se je baje godilo z ved- nostjo reških kapucinov. Tako po- neumnjajo ljudstvo fanatični derviši, ki so v svoji fanatičnosti izgubili že vso trezno razsodnost.

— Sankcioniran zakon. Cesar je šele zdaj, 19. julija, torej po prete- ku celih petih mesecev sankcioni- ral zakonski načrt, ki ga je sprejel deželni zbor kranjski dne 13. febru- arja glede nadaljnega pobiranja de- želnih naklad za l. 1912.

— Iz sokolskih krogov nam pi- šejo: Zapazili smo te dni v nekat- rih izloženih oknih novo serijo (6) »sokolskih« razglednic, o katerih je splošno mnenje, da so vse prej kot umetniške. Dotični g. umetnik je menda mislil karikirati sokoistvo, ker so slike glede kompozicije in se- stave barv popolnoma ponesreče- ne. Tudi niso izdane v prid »Slov. sok. zveze« ali kakemu sok. društvu, temveč so privatna špekulacija. Opozarjamo slavno občinstvo, da iz- idejo v kratkem nove krasne raz- glednice, izdane po »Slov. sokolski zvezi« v prid zletnemu skladu za le- to 1913.

— Pozor dunajski policaji. Hr- vaški evharisti, nadbudni klerikalni dijaki, ki so se mudili pred kratkim nekaj dni v Ljubljani na svojem ro- manju na evharistični kongres na Du- naj, niso uganjali po mestu svojih ne- okusnih neslanosti v spremstvu ljub- ljanskih mladih kaplanov in seme- niščnikov samo po dnevi, marveč so se odlikovali tudi kot pristni nočni razgrajaci. Ko so se napili pristno klerikalnega vina in pive v »Uni- onu«, so jih peljali naši pastirji ljub- ljanski pod Rožnik, odkoder so se v- rali pozno ponoči v mesto. Med potjo so tako razsajali, vpili, razgra- jali, da Ljubljanci že dolgo časa niso imeli prilike slišati tako razpo- sajene druhalni ponočnjakov, kakršno so reprezentirali ti mladi mošje, ki gredo častit Najsvečejše na Dunaj.

Letošnji nabori se vrše: V Škof- ji Loki, dne 12., 13., 14. avgusta (na- bornikov 593); v Kranju 16., 17. av- gusta (nabornikov 287); v Trzinu 19. avgusta (nabornikov 109); v Ra- dovlicji 21., 22., 23. avgusta (nabo- rnikov 570); v Kamniku 24., 26. av- gusta (nabornikov 228); v Lukovici 28., 29. avgusta (nabornikov 178); v Višnji gori 31. avgusta, 2. septembra (nabornikov 297); v Litiji 4., 5., 6. septembra (nabornikov 487); v Ra- dečah 7. septembra (nabornikov 160); v Krškem 9., 10. septembra (nabornikov 273); v Kostanjevici 12., 13. septembra (nabornikov 212); v Mokronogu 16. septembra (nabo- rnikov 195); v Velikih Laščah 18. sep- tembra (nabornikov 112); v Ribnici 20., 21. septembra (nabornikov 187); v Kočevju 23., 24. septembra (nabo- rnikov 265); v Črnomlju 26. septem- bra (nabornikov 199); v Metliki 28. septembra (nabornikov 186); v Ru- dolfovem 30. septembra, 1., 2. okto- bra (nabornikov 555); v Žužember- ku 3. oktobra (nabornikov 168); v Trebnjem 5. oktobra (nabornikov 174); v Ljubljani, mesto 12., 13. av- gusta (nabornikov 374); v Ljubljani, okolica 14., 16., 17. avgusta (nabo- rnikov 563); na Vrhniki 19., 20. av- gusta (nabornikov 252); v Idriji 19., 20. avgusta (nabornikov 313); v Ložu 22. avgusta (nabornikov 150); v Cirknici 23. avgusta (nabornikov 153); v Logatcu 24. avgusta (nabo- rnikov 162); v Vipavi 12., 13. septem- bra (nabornikov 204); v Postojni 14., 16. septembra (nabornikov 363) in v Ilirski Bistrici 17., 18. septembra (nabornikov 265).

Klerikalni veljaki in katoliška morala. Zgodilo se je v občini Me- dvode nad Ljubljano, da se je mož, ki se je zdel vsem zelo pošten, mož, ki slovi po svoji pobožnosti, je oženjen in ugleden posestnik, mož, ki dosega častna mesta med našimi klerikalci in je vzor katoliškega očeta, izpod- taknil nad svojo dekle in padel. No, res je, da se to lahko marsikomu pri- peti, saj padejo še gospodje časih (prizor v svinjaku — enodejanka — osebni kaplan in svinjska dekla), in gotovo bi tudi mi prezrli tak greh, če ne bi ravno ti ljudje tako nesramno izrabljali in pačili resnico pri vsaki malenkosti, ki jo najdejo pri narod- njakih. In kaj so rekli pobožni farov- ški gospodje in njihovi klerikalni ge- nerali, ko so izvedeli tragično novi- co o svojem vzor — možu. — Rekli so: »Pustimo ga, mož je pošten!« — Radovedni smo le še, kaj bo rekla njegova žena, ki mu gotovo ni dala dovoljenja za take skoke čez ojnice in kako sodbo bo izrekla o možih, ki blešče v prvih vrstah Kristusovih bojevnikov in ki oproščajo in dovo- ljajo kot taki njenemu možu, da tako brez kazni lahko tepta svete ve- zi od njih vpeljanega in blagoslovlje- nega katoliškega zakona?

Beda železniških čuvajev: Iz krogov železniških čuvajev nam pi-

šejo: Razmere uslužbenec c. kr. drž. železnice postajajo dan za dne- vom neznosnejše. Zadnja regulacija plač se je izvedla na način, ki ne mo- re gotovo nikogar zadovoljiti. Ne ve- mo, kdo je tisti, ki je zmašil skupaj tako zanimivi delovni red, ki zahte- va, da morajo čuvajski nadomesto- valci delati celih 18 ur ob isti plači, kakor delavec na progi pri desetur- nem delu. Vzeli so nam kar 8 ur za- služka in doklado 40 vinarjev. Kdor se hoče šopiriti s častnim naslovom gospod »Wächtersubstitut«, mora delati osem ur popolnoma zastoj. Treba je zato tudi skušnje z dobrim uspehom in sčasoma se bo zahtevalo, da kdor hoče povspeti do mastne službe gosp. Wächtersubstitute biti tudi absoluten kake gimnazije ali re- alke, ali še celo kake višje šole. In ko si skušnje dobro prestal, moraš še prisiči, da boš vse svoje moči upo- rabljal v prid »skupnih interesov«, in to skoro polovico zastoj, za plačo, ki jo ima ubogi prožni delavec pri delu 10 ur, ki pa nima nobene odgo- vornosti in skrb. Potem je treba mi- sliti še na druge dobrote, ki lahko zadenejo tako imenitnega gospoda, če zaspiš vlak, kar ni nič čudnega, ko si garal celih 18 ur, pa te doleti še posebna sreča v obliki globe 2 do 6 kron, če pa zaspiš dvakrat ali trikrat potem lahko spiš brez skrbi, ker pla- ča ostane tako vsa »noter«. Ne ve- mo, ali je povsod tako vpeljana ali samo pod našo direkco ali pa mo- goče še samo pod našo sekcijo, ka- kere vodja je gosp. nadinženir Pol- lak: Tudi dopusta ne dobimo, ki je nam določen, katerega bi sedaj po- trebovali. Po zimi ga bo pa dovolj, da se bo vsem poznalo, nam in gospo- dora in sicer samo v »žepu«. Ali ho- če železnika uprava s tem preklanim delavnim redom nam prevečati vse- lje do naših dolžnosti? Sicer pa, ka- kor se plačuje, tako se tudi dela. Pri- morani smo obrniti se zato do goto- vih faktorjev, da odsramo krivico, ki se nam godi, kar bo tudi občinstvo v krst, zakaj če so železniški uslužbenci slabo plačani, tudi slabo opravljajo svoje dolžnosti in tako pride lahko do večjih nesreč. Zato- rej kličemo: Plačajte nam, kar nam gre, in z veseljem bomo opravljali svoje službe.

Kinematograf »Ideal«. Spored za torek 6., sredo 7. in četrtek 8. av- gusta 1912: 1. Žurnal Pathe. (Kine- matografska poročila. Najnovejši do- godljaji, šport, moda itd.) 2. Usode- polna skušnja. (Amerikanska humo- reska.) 3. Majhni solčni žarek. (Dra- ma iz »Hoffmannovih pripovedk«.) — Samo popoldne. 4. »Tuj ptič« (Trage- dija iz Schwarzwalda v treh dejanj- nih z Asto Nielsen.) — Samo zvečer. 5. »Morje je prijatelj živali«. (Vele- komično. Igra Prince.) V soboto, dne 10. avgusta: »Sin imperatorja«. (Ko- lorirano. V dveh dejanjih.) V torek, dne 13. avgusta: »Ellen«. (Učinkovi- tost Nordiskfilm Co.) V soboto, dne 17. avgusta: »Greh našega časa«. (Učinkovitost Nordiskfilm Co.) Vsa- petek specialni večer z izbranim sporedom.

Mica Kovačeva se je včeraj po- javila v osebi dne 29. septembra 1886 v Šmihelu pri Novem mestu rojene- ga in tja pristojnega pekovskega po- močnika Mihaela Pečnika. Navede- nec je najprvo v Cifeju na Dolenj- skem kolodvoru zavžil za 2 K 14 v ter jo natihome popihal proti južnem kolodvoru, kjer je šel v Stelzerjevo restavracijo in tam začel zopet prav brezskrbno zalivati žejni želedec, dokler ni prišel stražnik, kateremu je bila goljufija ovažena, in ga areto- val. Oddali so ga sodišču.

S ceste. Snoči je neki hlapec po Cesti na južni kolodvor tako nepre- vidno vozil, da sta konja z ojem za- delo v kolodvorsko poslopje in v voz nekega izvoščka, ter mu ga tako po- škodovala, da ima ta 10 K škode. — Na Karlovski cesti se pa neki voz- nik ni hotel pred električnim vozom pravočasno ustaviti. Ko sta se voza imela srečati in je bil trmoglav vo- znik v zagoni, je naglo zavil na hodnik, kjer je zadel v železni drog, na ka- terem je označeno postajališče, s tako močjo, da ga je odlomil.

Žepni tatvini. Danes ponoči je bila nekemu tujcu v neki nočni ka- varni iz žepa ukradena denarnica z večjo vsoto denarja. — Topničarju Ivanu Smerekarju, ki je bil v neki gostilni v Kolodvorski ulici malo za- dremal, je izginil iz hlačnega že- pa tolar za 5 K, katerega je imel v denarnici.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ame- riko 50 Bolgarov in Macedoncev, 12 Hrvatov in 14 Slovencev, nazaj je prišlo pa 60 Bolgarov in Macedon- cev. Iz Nemčije se je povrnilo 40 Hr- vatov.

Izgnanjen in najdeno. Slikarski mojster gospod Fran Perko je izgu- bil dva bankovca po 10 K. — Straž- nik Fran Prešeren je našel športno čepico.

Nadkontrolor I. ljubljanskega zavoda za stražanje in zaklepanje, je našel na sokolski veselici v Šiški, 1

zlat ščipalnik, 1 solčnik, 2 spreha- jalni palici in nekaj denarja. Kdor je to izgubil, naj se oglasi v pisarni za- voda, Kolodvorska ulica 28.

Koncert. »Slovenska Filharmo- nija« koncertira jutri na vrtu hotela »Lloyd« (Karel Tauses), Sv. Petra cesta št. 9. — Začetek ob 8. uri zve- čer. Vstopnina 40 vin.

Društvena naznanila.

Zaveza avstr. jugosl. učiteljskih društev. XXIV. glavna skupščina bo dne 10., 11. in 12. avgusta t. l. v Cel- ju. Določeni so naslednji program: 1. V soboto, dne 10. avgusta: 1. Ob 10. dopoldne seja upravnega odbora v Narodnem domu. 2. Ob pol 2. po- polodne zborovanje delegacije v Na- rodnem domu. 3. Ob 8. zvečer Za- vezin večer v veliki dvorani Narod- nega doma z mičnim sporedom. — Vstopnina za učiteljsko po 1 K. II. V nedeljo, dne 11. avgusta: 1. Ob 9. do- polodne glavno zborovanje v veliki dvorani Narodnega doma po dnevnem redu, ki ga določi Zavezina de- legacija. 2. Ob 1. popoldne banket v restavracijskih prostorih Narodnega doma. III. V ponedeljek, dne 12. av- gusta: Izlet v Savinjske planine. Tu- ra se določi po dogovoru v Celju. Za glavno zborovanje so zglazene slede- če teme: 1. Jan Jaques Rousseau kot človek in pedagog. Poročevalec dr. Ivan L. a. h. 2. Naš položaj in šolstvo. Poročevalec Karel Kveder, učitelj v St. Juriju ob j. ž. 3. Stalno namešče- nje okrajnih nadzornikov. Poročeva- lec Melhior Rismal, učitelj v Rajhen- burgu.

»Slovenski večer« v Zagrebu. Hrvaško pevsko društvo »Svoboda« v Zagrebu je v soboto priredilo na vrtu restavracije pri »Janjetu« slo- venski večer, na katerem so se izva- jale same slovenske skladbe. Ves vrt je bil do zadnjega prostora zase- den. Malodane vsi v Zagrebu živeči Slovenci so bili navzoči, a došlo je na prireditev tudi mnogo slovenskih gostov iz sosedne Kranjske in Sta- jerske. Petje je vodil profesor Čanič. Izmed pevskih točk je najbolj občin- stvu ugajal Juvančičev »Pastir«, v katerem sta nastopila kot solista gg. Kličič in Beč. Na splošno zahteva- nje se je morala ta pesem ponoviti. Pri koncertu je sodelovala vojaška godba, ki je svirala razne Försterje- ve, Parmove, Njédvedove, Sattner- jeve in Maškove skladbe. Animirana zabava je trajala do 2. ponoči.

Rnjževnost.

— Aškerčev »Atila v Emoni«. V literarni zapuščini pesnika Antona Aškerca se je poleg drugih manjših rokopisov našla tudi obsežnejša ep- ska pesnitev »Atila v Emoni«. Roko- pis obsega 92, večidel po celi strani popisanih folio-listov. Pesnik je tej pesnitvi dal prvotno drugačen na- slov, in sicer se glasi prvi: Aelianus in Marcella. Emonska romanca. — Drugi, lapidarniji je: Marcella. Emonska romanca. — Tretji, za tega se je pesnik sam odločil, kakor se da sklepati iz lege listov in beležkov v malem zapisniku, kjer je imel zapi- sane vse pripravljene rokopise, se glasi: Atila v Emoni. (L. 452.) Ro- manca. Napisal Anton Ašker. V Ljubljani 191-. — To je torej glavni naslov, kakor ga je bil pesnik name- nil za posebno izdajo v knjigi. Epos je razdeljen na sedem sprevov. — Ro- kopis je bil pesnik že pripravil za tisk, v besedilu samem je razmerno malo popravkov, vendar kar jih je, pričajo, da je pesnik tekst že pregledal. To spričuje tudi datum, zabele- žen na zadnji strani spodaj, in sicer znači po mojem mnenju 15. februarja do 2. aprila 1912. dobo, ki je v nji ta epska pesnitev nastala, 21. aprila 1912. (v rdečem okvirju) za rok, ko je pesnik dovršil revizijo in dal tako delu svoj »imprimatur«. — Dedica po pokojnem pesniku, njegova brata, sta dovolila, da se dajo še neobjav- ljeni rokopisi tatisniti in tako je upravništvo Narodne tiskarne kupilo rokopis, da ga objavi »Ljubljanski Zvon«. Kakor v »Poslednjem Celja- nu«, tako je pesnik porabil tudi v tej poslednji svoji pesnitvi zgodovinsko snov, ki je kljub svoji starodavnosti postala šele v zadnjih letih, rekel bi, aktualna. Znano je namreč, da je pri- čel leta 1910. dr. Schmid, sedaj pri- vatni docent na graškem vseučilišču, po naročilu nemškega viteškega reda preiskovati rimska tla na ljubljans- kem Mirju in da se mu je pri tem zanimivem razkopavanju posrečilo dognati situacijo rimske Emone, ki jo je bil leta 452. hunski kralj Atila osvojil in do tal porušil. Pri tem pre- iskovanju je Schmid našel dokaj dra- gocenih starinskih predmetov (zlatih, srebrnih, bronastih, železnih, lonče- nih, steklenih in kamenitih), dalje več žrtvenikov z vklesanimi napisi, sploh vsakovrstnih starin, ki pričajo o pi- sanem življenju tega rimskega pro- vincijalnega mesta. Vse te najdbe se hranijo sedaj v »Museum Emonen- se«, domačem muzeju nemške re- dovne komende v Ljubljani. Schmid

je o uspehih svojega izkopavanja po- ročal v uradnem listu »Laibacher Zeitung«, in ti zanimivi podatki o kulturnem stanju stare Emone so da- li Aškercu dovolj snovi za njegovo epsko pesnitev, ki bi jo po glasovi- tem vzorcu Bulwerjevem lahko ime- novali »Zadnji dnevi v Emoni«. Vsa imena, kar jih je dognal znanstvenik Schmid iz najdenih napisov, je pe- snik porabil in jih nadel osebam, ki nastopajo v pesnitvi; zahajal pa je tudi sam na Mirje, da se je na licu mesta poučil o raznih arheoloških vprašanjih. V zapuščini se je našel tudi načrt za to romanco; tu si je pesnik zabeležil imena vseh oseb in jim določil tudi več ali manj je njih vloge. Te beležke so komaj čitno na- pisane na reklamno pismo neke ber- linske firme. Imena vseh nastopajo- čih oseb v tem epu so ohranjena na najdenih kamenitih spomenikih. Le dve imeni, Marcella in Hermagoras, ime krščanskega duhovnika, sta iz- mišljeni. Za primer naj bodo navede- na le sledeča imena: Primitivianus je bogat žitni trgovec; Vale- rius Aelianus je zastavonoša XIII. legije, ki je bila v Atilovi dobi nastanjena v Emoni; Dessius in Favinus sta bili dve lončarski firmi; Horaea, odlična emonska dama; emonskemu zlatarju, očetu Marcellinu, je dal ime Gallius Exsoratus itd. V tisti dobi je bil v Emoni poleg starorimskega Jupitro- vega tudi še Mitrov kult udomačen, pač po vojakih iz orienta vpeljan. Pesnik navaža tudi že krščansko cerkveno. V zasnutku imenuje pesnik krščanskega duhovnika Petra, v pe- snitvi mu je nadel ime Hermagoras, Da so bili v Emoni tudi že kristjani, pričajo starine in sicer bronast Kri- stov monogram, ki se je dal kot znak ali zastava pritrčiti na drog, in lon- čena svetilka (ampula) z vtisnjenim krščanskim znakom. Tu treba pri- pomniti, da se je našel v emonskih tleh bogat zaklad 50 zlatov in več srebrnih palic; zlatniki so dobro ohranjeni, še čisto svežega kova, in pripadajo raznim cesarjem: Maksi- milianu, Konstantinu Vel., Konstansu in Konstanciju itd. Znanstvena do- mneva je, da je imel tu kak zlatar svojo delavnico; pesnik ga nazivlje Marcellus Gallius Exsoratus. Njegova hči Marcella je glavna junakinja te pesnitve. — Na podlagi teh dejstev je pesnik zasnoval romantično dejanje s konflikti ljubezni, ljubosumnosti, dolžnosti in verskega naziranja in ga vestno prepletel z motivi, ki jih je nu- dilo v Emoni vsakdanje življenje in bližanje hunskih čet. Tako je tudi Emona staroslavna prednica dana- šnje bele Ljubljane, našla vrednega slavitelja v nedavno umrlem pesni- ku. Kakor da bi se bil hotel Ašker s svojim poslednjim delom, čigar de- janje se vrši na klasičnih tleh domače zemlje, od nas za večno posloviti. — »Ljubljanski Zvon« je pričel v leto- šnji avgustovi številki objavljati to zanimivo zadnje delo našega Gora- zda. Gotovo bodo tudi širši krogi segli po tem poslednjem večjem delu, tem bolj, ker je pesnik zajel dejanje iz tiste dobe, ki veže našo davnost s starorimsko kulturo. W.

Razne stvari.

* Nezgode v gorah. Iz Inomosta poročajo: Na Ifingerju pri Meranu je iskal neki krojaški pomočnik planin- ke. Pri tem se je ponesrečil ter ob- ležal mrtev.

* Nesreča z granato. Iz Toulona poročajo: Dva otroka sta našla na vojaškem vežbališču granato. Ta je eksplodirala ter raztrgala oba otro- ka.

* Glavni dobiček državne loteri- je. Iz Brna poročajo: Glavni dobiček zadnje državne loterije v znesku 200.000 K je dobil delavec Zoufal iz neke vasi blizu Iglave.

* Strupene gobe. Iz Inomosta poročajo: Družina grofa Schwerina v Kufsteinu je po zavžitju strupenih gob, ki jih je sama nabrala, zbolela na znakih zastrupljenja. Stanje šest- letnega sina je nevarno.

* Dvajset let kronske vrednosti. Dne 2. avgusta je minulo 20 let, od- kar imamo v Avstro - Ogrski kron- sko vrednoto, navzlic temu pa naši ljudje še vedno govore o goldinarjih in krajcarjih.

* Atentat na bivšega turškega sultana. V vili bivšega turškega sul- tana Abdul Hamida sta zboleli dve haremski dami, ljubljenski sultana Abdul Hamida, in sicer po kosilu. Umrli ste po groznih mukah. Najbrže so hoteli zastrupiti sultana.

* Maščevanje neozdravljene- ga bolnika. Iz Odese poročajo: Zdrav- nika dr. Friedensteina je v njegovem stanovanju ustrelil neki pristaniški delavec, ki ga je dr. Friedenstein zdravil z Ehrlich-hato. Po mnenju morilca je bilo zdravljenje ne- uspešno.

* Napoleonova vila na otoku Elbi na dražbi. Zelo interesantni in- serti ima sobotni berlinski »Lokalanzei- ger«. Gre za javno sodno prodajo hi- še Napoleona I. na otoku Elba. Dne

2. decembra t. l. se bo prodalo pred sodiščem v Porto Ferrajo, največjem kraju otoka Elbe, vilo in posestvo San Martino, kjer je Napoleon I. za časa svojega pregnanstva živel, in pa Napoleonov muzej. V vili je dvajset sob in vse pohištvo, kakor je bilo za časa izgnanstva Napoleona. Izključna cena je 150.000 lir.

*** Rodbinska žalost.** Iz Szebe-tyja poročajo: Družina bogatega pekarskega mojstra Aleksija Sattler je v treh dneh na jako tragičen način končala. Zet se je ustrelil, hči je znorela, Sattler je skočil izpod podstrešja na cesto. Mlajši sin Edvard se je zaradi dedščine začel pripraviti s svojim starejšim bratom Rudolfom. — Sklenil je, s pomočjo nekega rumunka kmečkega fanta umoriti svojega brata in svojo mater. Ustrelil je svojega brata in njegov pajdaš je z nožem nevarno ranil mater. Ta je ušla ter znorela. Edvarda Sattlerja in njegovega pomočnika so prijeli.

*** Grozodejstva častniškega sluga.** Iz Galaca poročajo: Ordonančni vojak Ivan Lutz, ki je bil dodeljen majorju Ciernevcu, je v odsotnosti vdrl v spalnico s sobo majorjeve žene ter jo usmrtil s sabljo. Truplo je odsekalo glavo ter oropal stanovanje, na kar je pobegnil. Morilca so prijeli na kolodvoru Turn - Severin. Tam je dvakrat ustrelil na policijskega komisarja, ki je kmalu nato v bolnišnici umrl. Pri morilcu so dobili mnogo lišpa in 6000 lejev v gotovini. Izpovedal je, da je majorjevo ženo zaradi tega umoril, ker mu je prepovedala, da bi ga obiskovala njegova ljubica. Truplo umorjene je vrgel v vodnjak.

*** Krvava drama v vojašnici.** Iz Stryja poročajo: V tukajšnji vojašnici se je v soboto odigrala krvava drama. Podčastnik Tetmeier je imel že daljši čas ljubavno razmerje z ženo računarskega podčastnika Jelena. Ko je v soboto prišel Tetmeier v Jelenovo stanovanje, je tam dobil svojo ženo. Med Jelenom in njegovim tekmečem je prišlo do prepira. Končno je Tetmeier zagrabil za puško in večkrat ustrelil na Jelenovo ženo. Ta je pobegnila in njen mož je pihel za njo. Ko je Tetmeier videl oba na cesti, je odprl okno in večkrat ustrelil. Jelenova žena se je težko ranjena zgrudila. Tetmeierja so zaprli.

*** Slučajno zasledili dva morilca.** Z Dunaja poročajo: Včeraj je prišel na italijanski konzulat neki mož z imenom Gino Andreasi ter prosil za podpora, da more odpotovati v Trst. Konzulatni uradnik se je spomnil, da išče sodišče nekega Andreasia, in mu je kar v brk povedal, da je skrivni umor Renarde Masoli. Umor je bil izvršen 22. julija v Fiso pri Padovi. Storilci so ušli v avtomobilu Masolijevem. Andreasi je priznal, da je izvršil umor, in je tudi izpovedal, da sta bila dva dni v Trstu v hotelu »Abundantia«. Odtam sta se odpeljala na Dunaj. Kot skrivnica je označil nekega Cezarja Zampello, ki ga pa že od 29. julija ni več videl. Konzul je dal Andreasia aretirati. Na policiji se je pa izkazalo, da je Zampello že od 29. julija zaprt, ker je vagabundiral.

*** Statistika avtomobilov.** Francoska je veljala dolgo časa za ono deželo, kjer je največ avtomobilov. Sedaj jo pa prekaša Angleška. Koncem leta 1911. so našli na Angleškem 75.000 avtomobilov, na Francoskem 64.200, v Nemčiji 53.000, v Belgiji 11.600, v Italiji 6.300, na Avstrijskem 5900 in v Švici 3670. Vse evropske države pa prekašajo Združene države v Ameriki. Leta 1901 so našli v Združenih državah le 35.000 avtomobilov, leta 1909. je poskočilo njihovo število že na 250.000 in danes imajo že 450.000. V Ameriki izdelajo tudi največ avtomobilov že od leta 1906 dalje. V tem letu so izdelali 58.000 avtomobilov, na Francoskem le 55.000 in na Nemškem le 22.000. V Ameriki imajo 155 tovarn za avtomobile, v katerih bodo izdelali letos približno 225.000 avtomobilov.

*** Občinstvo napadlo aviatike.** Iz Pariza poročajo: Nezaslišani škandali so se dogodili na letališču v Marnesu. V ponedeljek bi morali aviatiki prirrediti javen polet. Ker je bilo pa slabo vreme, se niso hoteli vzdigniti v zrak. Tudi v torek je bilo slabo vreme. Vendar se je pa v zadnjem trenutku odločil aviatik La-daugne, da se navzlic velikemu viharju vzdigne v zrak. K sreči se je pa zlomil propeler, ko je bil aviatik še na tleh. Tedaj je pa začelo občinstvo divjati. Z divjim kričanjem je napadlo hangarje. En aviatik je ušel na kolesu, ostala dva sta se pa zabarikadiral v hangarju, ki ga je občinstvo oblegalo. Občinstvo je skušalo hangarje zažgati. Nastopile je vojaštvo in orožništvo. Pozneje je množica vendarle dobila v svoje roke aviatika Poulaina. Kakih 2000 ljudi ga je podilo skozi mesto, ga pretepalo, obmetavalo s kamenjem, dokler ga vojaštvo ni rešilo.

*** Čin zapuščenega žena.** Iz Pariza poročajo: 35letna žena Bloch, pi-

satellica, ki je poročena z nekim trgovskim potnikom in ki ima dva otroka v starosti devetih in desetih let, je izvedela, da ima njen mož razmerje z neko Američanko, ki je ločena od svojega moža. Gospa Bloch je Američanko večkrat prosila, naj pusti njenega moža ter ga vrne njej in otrokom. Včeraj je šla k Američanki, gospe Bridgeman, ter jo zopet prosila. Pokazala ji je tudi pisma svojega moža, iz katerih je razvidno, da še ni pozabil na svoje otroke in na svojo ženo. Američanka se pa ni dala omehčati in je odgovorila: »To mi je vseeno. Jaz imam vsega moža in ga bom tudi obdržala.« Komaj je izgovorila te besede, se je zgrudila mrtva. Gospa Bloch jo je ustrelila. Gospa Bloch je mirno spravila revolver ter šla iz stanovanja umorjene. Na cesti je povedala vso stvar nekemu policistu ter ga prosila, naj jo aretirajo.

*** Slavna oslica.** V Parizu živi oslica, ki ima preteklost, za katero bi jo marsikateri sorodnik zavidal. Dolgo časa je bila v ateljeju slavne slikarice Rose Bonheur model. Ko je umetnica umrla — pripoveduje »Tribuna« — je ostala oslica na ta način brez pravega posla; vendar je bilo pa še nekaj oseb, ki so jo podpirale. Kipar Boucher ji je dal stanovanje v velikem prostoru »Ruche«, kjer se zbira umetniki, ki nočejo poznati strogih predpisov raznih akademij. Od tega časa je bila oslica vsestransko zaposlena: stala je še vnaprej kot model, nastopala je pa tudi kot »statistinja« v nekih majhnem gledališču, tuptam je pa pomagala voziti kakemu prodajalcu mleka. Oslica je bila v vseh ateljejih doma in povsod so jo imeli radi. Zdaj se je postarala: šteje sicer šele 35 let, vendar je ta starost za oslico že visoka. Vendar jo pa zdaj še bolj spoštujejo, nego v njenih mladih letih. Ker jo nočejo razžaliti z nazivom »oslica«, ji pravijo le »la petite bourgeoise«.

*** Gluhonemi pri telefonu.** William Shaw, ki je prišel zavoljo otrplosti tilnika ob sluh in govor, je iznašel, kakor poroča »Revue«, telefon za gluhoneme, da se bodo tudi ti reveži razumevali enako zdravim ljudem s pomočjo običajnega telefona. Samoobsebi se razume, da telefon za gluhoneme ni priprava, osnovana na zvočnih valovih, ampak tvori svetloba sredstvo razumevanja. Shavov aparat je še najbolj podoben pisalnemu stroju. Kakor se na pisalnem stroju s prsti dotikamo tipk in se dotične črke tiskajo na papirju, tako igra pri novoiznajdenem aparatu veliko vlogo razsvetljevanje črk. Katero črko pritisne gluhonemec, tista črka se zabliči pred očmi onega gluhonemega, s katerim se pogovarja. In oba gluhonema, ki se na ta način pogovarjata, se med seboj popolnoma razumeva na poljubno daljavo. Jasno je, da je tako pogovarjanje mnogo počasneje kakor pri običajnem telefonu. A novo izumljeni aparat je za gluhoneme vendarle velikega pomena.

*** Samomor mlade žene.** Iz Krakova poročajo: Veliko senzacijo vzbuja samomor soproge predstojnika vojaškega oskrbovališča, nadupravitelja Hugona Kratochvila, gospe Roze Kratochvil, mlade 25letne dame. O tej družinski drami poročajo tukajšnji listi: Nadupravitelj Kratochvil, ki je star 65 let, se je pred šestimi leti poročil s svojo sedanjo ženo, 17letno Rozo Stein. Gospa Kratochvil je rojena v Steinu na Nižji Avstrijskem. Zakon je bil že takoj od začetka nesrečen, ker je bil Kratochvil zelo ljubosumen. Začel se je prepri. In končno je žena Kratochvilova pred letom zapustila moža ter se vrnila k svojim staršem v Stein. Pred kakimi sedmimi tedni se je peljal nadupravitelj Kratochvil v Stein, da bi pripeljal svojo ženo nazaj. Po dolgem obotavljanju je Kratochvilova žena vendarle obljubila, da se v kratkem vrne v Krakov. Pred par dnevi je tudi faktično prišla s svojo materjo v Krakov. Predvčerajšnjim je nadupravitelj Kratochvil povabil podrejenega mu uradništvo in več častnikov na pojedino. Njegova žena naj bi se tudi udeležila te pojedine. Toda pred večerjo ji je soprogo rekel, da se ne sme udeležiti večerje. Zaradi tega je prišlo do prepira in Kratochvil je začel svojo ženo celo pretepovati. Kar naenkrat je pa ta odprla okno ter skočila na cesto, kjer je težko poškodovana obležala. Kmalu nato je umrla.

*** Privatno premoženje japonske cesarske rodbine.** Po smrti japonskega cesarja Mutsuhita je javnost izvedela o neizmernem premoženju japonske cesarske rodbine. Premoženje cenijo na 500 do 700 milijonov jenov. Jen je v naši vrednosti 5 K. To premoženje torej precej imponira. Svoj denar je naložil cesar večinoma v bančnih akcijah, posebnih japonske državne banke, toda tudi v industrijskih podjetjih, kakor n. pr. v družbi za proizvodnjo elektrike v Tokiu, v plinarni v Tokiu, to-

varni za papir, družbi za predelovanje morskih produktov, v korejski kolonizacijski družbi. Nadalje je bil udeležen pri dveh transportnih družbah in končno tudi pri hotelu »Imperial« v Tokiu. Vrednost akcij znaša 100 milijonov jenov. Dvajset milijonov je naložil v obligacijah vojnega posojila in v akcijah državne železnice. Dohodke iz teh podjetij se ne da natančno izračunati. Nepremičnine cesarske rodbine cenijo na 500 milijonov jenov. So to gozdovi, obsežni 2.058.000 eho (en eho je skoro sto arov) in 149 tisoč eho polja. V to pa še niso všeti obsežni parki. Tudi krasne palače imajo veliko vrednost. Premogokopi v Jubari so tudi last cesarske rodbine. Dohodki od nepremičnin so znašali letno 1.120.000 jenov. Cesar je prej dobival iz državne blagajne 3 milijone jenov. Pred par leti so mu ta dohodek zvišali na 4½ milijona, čeprav se je cesar energično temu upiral z ozirom na slabo finančno stanje države po vojni.

Proces proti atentatorju Jukiću in tovarišem.

(Telefonično poročilo.)

Zagreb, 6. avgusta. Začetkoma današnje obravnave je predsednik Wendler naznanil sklep sodnega senata, da se zaslišijo udovolivši predlogu zagovornika dr. Prebega vse one priče, ki stanujejo v Zagrebu, dočim se odklanja predlog, da bi se zaslišale priče, ki bivajo izven Zagreba. Proti temu sklepu je prijavil dr. Prebeg ničnostno pritožbo.

Nato je bil zaslišan policijski uradnik Kopsa. Izpovedal je, da je bil Jukić v zaporu uklenjen na rokah in nogah. Proti temu se ni nikdar pritoževal. Spočetka je bil miren, potem pa je bil čisto silno razburjen. Svedok je slišal, da je Jukić čisto butal z glavo ob zid, zakaj tega ne more povedati. V obče se svedoku Jukić ni zdel normalen.

Dr. Prebeg: Zidar, ki je imel takrat delo v zaporu je pripovedoval, da so Jukića zverinsko pretepali v zaporu.

Kopsa: Jaz o tem ničesar ne vem.

Dr. Prebeg: Zakaj ni policija ničesar ukrenila, da prepreči atentat, ko je našla bombo v Tuškancu in ko je bila od Bublica po posredovanju detektiva Mlinarića obveščena, da se pripravljata atentat.

Kopsa: O tem meni ni ničesar znanega. To bi vedel povedati edino šef policije Šporčić.

Predsednik: Zabranjujem staviti takšna vprašanja.

Ohtozenci kličejo: Jukić je bil uklenjen celo takrat, ko je jedel. Pisarka na stroj Mira Kosčiceva, ki je bila navzoča pri zaslišanju Jukića je izpovedala, da je bil Jukić pri zaslišanju vedno uklenjen in da je napravljval na njo vtisk, da je normalen.

Nato je bilo zaslišan 8 mestnih stražnikov, ki niso vedeli prav ničesar povedati. Zdelo se je, kakor da bi bil instruirani, da naj čim manj govore. Eden izmed njih izjavil, da je Jukić zaradi tega butal z glavo ob zid, ker je bil sicer tako trdo uklenjen, da se z ostalim životom ni mogel gibati.

Ohtozenci so med zaslišanjem redarjev klicali: »Ali vam ni Jukić govoril o francoski republiki in o Petru Svačiću?« Nato vprašanje redarji niso dali odgovora.

Jetičar pri sodišču Gjuro Stiplošek je izpovedal, da je bil Jukić, ko so ga pripeljali iz policijskega zapora zelo slab. Morali so ga zdravnik preiskati, in so odredili, naj se Jukiću daje bolniška hrana. Jukić je bil včasih miren, včasih pa silno razburjen. Ko je enkrat prišel od razprave je naravnost divjal, tako da je bil prisiljen mu nataktni prisilni jopič.

Dr. Prebeg: Ali ste dali Jukiću tapetirati celico? Ali ste še komu drugemu dali celico tako opremiti?

Stiplošek: Res celico sem dal tapetirati, to se je zgodilo prvič v mojem 11letnem službovanju.

Potem so bili zaslišani orožniki, ki so Jukića stražili dan in noč. Orožniki so sami inteligentni možje, ki so dajali točne in jasne odgovore. Stražmester Gjuro Sertić je izpovedal, da je bilo razpoloženje Jukićevo zelo spremenljivo. Včasih je bil popolnoma miren, včasih pa je bil tako razburjen, da je kar divjal. Če je bil razburjen, je zavijal oči in škripal z zobmi. Ko so mu celico tapetirali, se je smejal in zaklinal: **Bliz sem že v blaznici, toda v taki še ne!** Kadar je bil miren je štel bolhe.

Vsi ostali orožniki so približno enako izpovedali kakor Sertić.

Eden izmed njih je izpovedal, da mu je Jukić nekoč rekel: **Ako bi bil jaz sodnik, bi obsodil na smrt sebe in komisarja Čuvala.**

Ivana Zwerger, pri kateri je Jukić 2 meseca stanoval, je izpovedala, da je bil Jukić ves čas, ko je pri njej stanoval silno razburjen. V noči pred atentatom sploh ni spal. Naslonjen je bil na mizo in je ves čas fantaziral. Slišala je, ko je med drugim rekel to-le: **»Ako odstranim enega psa, pojavi se jih bo 10.«**

V zadnjem času pa je jel piti žganje, tudi na dan atentata je bil najbrže pijan.

Zagovornik dr. Prebeg je nato predlagal naj se zasliši za pričo Avgust Gostinčar, tisti, ki je na koncertu srednje šolske mladine deklariral Jukićevo pesem »Zlotvor«.

Predsednik je nato odredil odmor.

Po odmoru je zagovornik dr. Popović predlagal, naj se zasliši dijak Vilko Smolčić, in sicer zategadelj, ker ta trdi, da v preiskavi ni izpovedal kot priča zaslišan tako, kakor se je včeraj pri razpravi njegov protokol prečital.

Nato je bila zaslišana Micika Zwergerjeva, ki je izpovedala tako, kakor njena sestra.

Avgust Gostinčar je izpovedal, da je poznal Jukića že delj časa, in da se mu je zdel Jukić ves čas abnormalen. Jukićevo pesem »Zlotvor« je res deklamiral na koncertu srednješolske mladine, toda spomnil se je nato šele, ko je to pesem čital te dni v »Slovenskem Narodu«. Nadalje je pripovedal Gostinčar, da je ga že nekoč povabil Jukić za svatbeno pričo. Poklical ga je na gotov kraj. Ko je prišel Gostinčar tja, ni bilo nikogar tam.

Popovičev predlog naj se zasliši za pričo Vilko Smolčića je sodišče odklonilo.

Ob 2. uri se je razprava prekinila.

Telefonska in brzojavna poročila.

Odlikovanje.

Dunaj, 6. avgusta. Cesar je podelil deželnovladnemu svetniku v Ljubljani dr. Franu Zupancu naslov in značaj dvornega svetnika.

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Gorica, 6. avgusta. Glasilo italijanske klerikalne stranke »Il Popolo« izjavlja, da pomenja ustanovitev stolice za meniho, pomorsko in trgovsko pravo na Rivoltelli samo izpolnjenje tega zavoda, da pa Italijani vztrajajo pri svoji zahtevi, da se jim da na vsak način in ustanovi juridična fakulteta. Izpolnitve trgovske akademije ni nobena odškodnina za vseučilišče.

Nadvojvodinja Marija Jožefa v Miramaru.

Trst, 6. avgusta. Nadvojvodinja Marija Jožefa s sinom Maksimilijanom je prišla sem in se nastanila za daljši čas na cesarskem gradu Miramar.

Konflikt med klerikalnimi dijaki in naprednim občinstvom.

Wels, 6. avgusta. Klerikalno akademsko društvo »Kürnberg« je priredilo včeraj tukaj bumel, kar je tukajšnje prebivalstvo tako razburilo, da jih je dejansko napadlo. Prišlo je do krvavega pretepa med občinstvom in klerikalnimi dijaki.

Stjepan Radić na svobodi.

Zagreb, 6. avgusta. Danes so izpustili iz zapora voditelja seljačke stranke Stjepana Radića zaradi bolezni njegove soproge. Radić ima sedeti še tri mesece, a so mu zdaj milostno dovolili »dopust«.

Zopetni boj na črnogorski meji. — Ultimatum Turške črnogorski vladi.

Cetinje, 6. avgusta. Včeraj so se boji na črnogorsko - turški meji ponovili. Črnogorske obmejne straže so celo s topovi streljale. Na obeh straneh je mnogo mrtvih in ranjenih. Polkovnik Sava Vukotić je prevzel poveljstvo mejnih straž.

Cetinje, 6. avgusta. Turški poslanik na Cetinju je izročil črnogorski vladi noto, v kateri zahteva zadostno odškodnino zaradi dogodkov na meji tekom 24 ur, sicer da odpotuje s Cetinja in prekine vse diplomatske vezi s Črno goro.

Revolucija v Albaniji.

Bitoli, 6. avgusta. Bolgarske revolucionarne organizacije so imele v Ohridu tajen sestanek, na katerem so sklenile, početi z revolucionarno akcijo v bitolskem vilajetu.

Solun, 6. avgusta. V vasi Serminu je bolgarska vstaška četa s treh strani napadla vojaški oddelek, ki je taboril pred vaško krčmo. Vnel se je ljut boj, ki je trajal do mraka. Po končanem boju so četniki napadli vas in jo zažgali. Zgorelo je 12 poslopj. Na turški strani je padel poveljnik, dva pandura, en orožnik in en vojak; ranjeni so bili štirje vojaki. Četniki so imeli dva mrtveca, za število ranjenih pa se ne ve.

Solun, 6. avgusta. Bombo, ki je nedavno tega eksplodirala v uradnem poslopiju v Ohridu, je podložil bolgarski četnik Petko.

Solun, 6. avgusta. Bolgarski četnik Georgi je s svojimi tovariši napadel vojno skladišče v Taš - tepe. Nastala je huda borba, ki je končala s četniškim porazom. Vojvoda Georgi in eden izmed njegovih četnikov sta obležala na bojišču.

Berolin, 6. avgusta. »Vossische Zeitung« javlja iz Skoplja, da so se Srbi v Skopeljskem vilajetu pridružili albanskim vstašem. Vse brzoglavne zveze so v rokah vstašev.

Razpust turškega parlamenta.

Carigrad, 6. avgusta. Vlada izjavlja, da smatra sklep zbornice, s katerim se je odgodila, za neveljavno. Vsled tega je včeraj ob 11. prišel veliki vezir v prazen parlament ter tam prečital sultanov irade, s katerim se razpušča parlament.

Carigrad, 6. avgusta. Vojaštvo je zasedlo vse mesto, vlada je pa razglasila nad mestom obsedno stanje. Carigrad, 6. avgusta. Mladoturška stranka izjavlja, da bo z vso verno nadaljevala boj proti vladi in da bo z vsemi sredstvi skušala preprečiti nove volitve.

Greh in smeh.

Prečitane napredne časopise

zbira in razpošilja tajništvo Narodno-napredne stranke. Časopisje je danes najmočnejša idejna moč. Izvrševalni odbor prosi vljudno svoje somišljenike v Ljubljani, da pošiljajo redno vsak četrtek prečitane napredne časopise preteklega tedna v tajniški urad (Wolfova ulica 10/L) ali naj vsaj naznanijo tajništvo svoje naslove. Poleg tega zbiraajo krajevna politična društva prečitane časopise v svojem okraju.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Naznanilo.

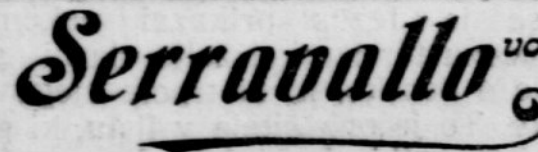
Slavno občinstvo blagovoli prijazno vzeti na znanje, da bodem trdsko Fr. Čuden, trgovino z urami, zlatnino, srebrnino, kolesi in šivalnimi stroji neizpremenjeno vodila dalje s pomočjo svojega sina Frana Čudna, ki se je v tej stroki izvežbal v Švici.

Obenem se za vse doslej izkazano zaupanje vljudno zahvaljujem in se priporočam nadaljni naklonjenosti

z odličnim spoštovanjem

Josipina Čuden

Fran Čuden, sin.

železnato Kina-vino

Higijena razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, poboljša kri in je

rekonvalescentom

in malokrvnim

zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“

Večkrat odlikovano.

„Nad 7000 zdravniških spricov.“

J. SERRAVALLO, t. in hr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje. 4484

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 6. avgusta 1912.

Termin.	
Pšenica za oktober 1912.	za 50 kg 11-40
Rž za oktober 1912.	za 50 kg 9-30
Oves za oktober 1912.	za 50 kg 9-62
Koruzna za avgust 1912.	za 50 kg 9-05
Koruzna za april 1913.	za 50 kg 7-50

V trgovino z manufakturnim in meš. blagom
se takej sprejme 2697
mlad trgovski pomočnik.
Ponudbe pod
„Priden“ upravnistvu »Slov. Naroda«.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajimi se 101 vplačili.

„SLAVIJA“
Vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Reservni fond K 53.755.339-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115.390.603-61.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Generalno zastopstvo v Ljubljani
Vas pojasnila daje: cigar pisarne so v lastni bančni hiši v Gosposki ulici šteč. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnokoristne namene.

Deželni zbor kranjski in deželne finance

Spisal bivši deželni glavar Fr. pl. Suklje.

Dobi se v

„Narodni knjigarni“ v Ljubljani.

Cena: 1 K 80 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Zaradi opustitve

raznih vrst perila in švicarskih vezenin posameznih prtov in spodnjih kril, se prodaja po zelo nizkih cenah.

Opreme za neveste

Platno, šifon in švicarske vezenine se kupijo zelo ugodno, dalje rjuhe, brisalke, prti, prtiči, oprave za kavo, nogavice in žepni robci.

Glavna zaloga c. kr. priv. tovarnen platna

in vseh platnenih izdelkov **Norbert Langer & Söhne** znano najboljši izdelki, originalne tovarniške cene.

Opreme za novorojenčke.

Anton Šarc Ljubljana, Selenburgova ulica 5

Namizno grozdje

najfinejše vrste, za zdravilne namene in desert, sveže potrgano, zavoj s 5 kg K 350.
Čebelni med, zajamčeno naravnočist, najfinejša kakovost, pušica s 5 kg K 7.
L. Altner, Versetz 43, Ogrsko.

Zenitna
ponudba

Zenitna
ponudba

Vdovec, 38 let star, s 4 že precej odraslimi dekleti, najmlajša 9 let, se želi v svrhu ženitve seznaniti s slovenko, gospodično ali vdovo brez otrok v starosti 25 do 32 let. Ima leno posestvo in izvršuje dobičkanosno obrt. Ponudbe z navedbo visokosti dote, ki se rabi v povzdigo obrti, in sliko naj se pošlje pod šifro „F. V. žemitev“ na upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Zenitna
ponudba

Zenitna
ponudba

Knjigoveznica Iv. Bonač

Ljubljana, Selenburgova ulica

(nasproti glavne pošte) 2586

prilagoča vsakovrstna knjigoveška dela, mape, galanterijo, passepartuje itd. — Posebno močna vez za knjižnice, čitalnice in bralna društva. Cene zmerne, delo solidno!

Izdelki za veselice:

Korjandoli, girlande, serpentine, balončki, zalepke za šaljivo pošto, moderni mali kuvertki za srečolov, vstopnice (bloki).

— Cena zmerna, postrežba točna! —

Nizozemska zavarovalna družba za življenje

— Ravnateljstvo: Dunaj L, Aspernplatz I —

se priporoča za sklepanje zavarovanj za življenje, rente, doto, za zavarovanja za čas vojaške službe po najugodnejših pogojih ter najnižjih premijah.

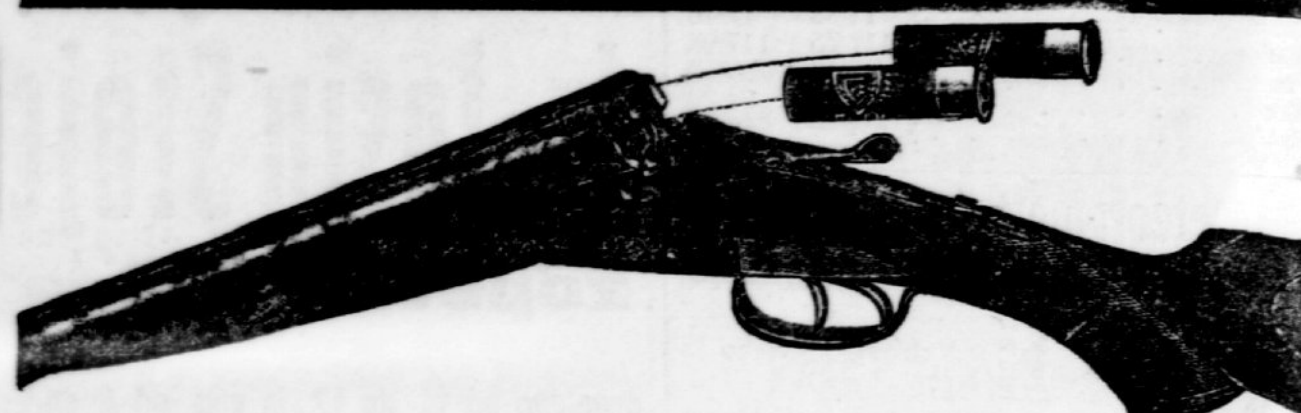
Zavarovana glavica koncem leta 1910 oboli 375 milijonov. — Rezerve koncem leta 1910 oboli 112 milijonov.

Gener. zastopstvo za Stajersko in Kranjsko v Gradcu L, Schmiedgasse 40, kjer s rogo reelni, delavni sotrudniki vsak čas dobe dobre službe.

Nadzornik za Kranjsko:

611

Ljubljana, Hrvatski trg št. 4.

Ljubljana **Fr. Ševčik** židovska ul. 7.

puškar

prilagoča svojo veliko zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno prilagočam lahke trocevke in puške Bock s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo. Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

Narodna knjigarna.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest; spisal Fr. Remec.

Cena 2 K, s pošto K 2-20.

Pravkar je izšla v drugi izdaji prekrasna zgodovinska povest »Kralj Matjaž«, ki spada med najbolj čitane knjige in po kateri občinstvo vedno znova vprašuje.

Brodkovski odvetnik.

Spisal V. Beneš-Sumavsky.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

Ta odlični roman podaja zanimivo in pretresljivo sliko iz narodnega življenja in priča, kako nemška žena uničevalno vpliva na slovanskega moža.

Libera nos a malo.

Zgodovinski roman; spisal Vladimir Vesel.

Cena K 1-40, vez. K 2-20, s pošto 20 v več.

Koncem 15. stoletja se je pripravljalo na Slovenskem kmetski punt. Kmetstvo ljudstvo je takrat strahovito trpelo in vrh tega so duhovske in posvetne oblasti trpinčile ljudstvo zaradi domnevanega čarovništva. Ponekod so požgali vse prebivalce kake vasi, ker so bili osumljeni čarovništva. Vse to nam popisuje pisatelj v tem velezanimivem romanu.

Strahovalci dveh kron.

Spisal Fr. Lipič.

Cena broš. K 2—, vez. K 4—, s pošto 40 v več.

Velezanimiv roman iz časa velikih bojov med pomorskimi razbojniki, turškimi cesarstvom in beneško republiko.

Mali lord.

Spisal F. H. Burnett.

Cena broš. K 1-60, vez. K 2-60, s pošto 20 v več.

To knjigo vesela, kakor je kritika imenovala to presrečno povest, so po izgledu mestnega šolskega nadzornika sprejeli v šolske knjižnice vsi šolski voditelji, ki jim je res mar, da mladina kaj dobrega čita.

Čez trnje do sreče.

Spisal Senčar.

Cena broš. K 1-20, vez. K 2-20, s pošto 20 v več.

Zelo zanimiv roman, poln interesantnega dejanja.

Undina.

Spisal André Theuriet.

Cena 90 v, s pošto 10 v več.

Eden najljubeznivejših francoskih pisateljev je v tej knjigi podal dražestno povest, ki jo je svetovna kritika uvrstila med nesmrtna dela.

Zadnji rodovine Benalja.

Spisal Fr. Remec.

Cena K 1-50, s pošto K 1-70.

Velezanimiv zgodovinski roman iz časa rokovnjaškega gibanja na Kranjskem.

Aleš iz Razora.

Spisal Ivan Cankar.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

Najbolj ljudska in ena najlepših povesti, kar jih je spisal Cankar.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu.

Spisal Valentin Zun.

Cena K 3—, s pošto K 3-20.

To je najpopolnejše in najtemeljitejšo delo o narodnem gospodarstvu v slovenskem jeziku. Ta knjiga je absolutno potrebna za vsakega, kdor deluje na narodnogospodarskem polju, zlasti za vsakega posojilničarja.

Rdeči smeh.

Spisal Leonid Andrejev.

Preložil Vladimir Levstik.

Cena broš. K 1-40, vez. K 2-40, s pošto 20 v več.

V tem „odlomku najdenega rokopisa“ so popisane strahote vojne in iz nje porajajoče se pijanosti krvi in blaznosti.

V Študentovskih ulicah.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

To je gniljiv roman iz ljubljanske preteklosti, slika življenje iz tedanjih malomeštanskih in gosposkih krogov, tragedija dekleta, ki je vzraslo v študentovskih ulicah, a je pogledalo v aristokratske kroge Gosposkih ulic in to poplačalo s svojo življenjsko srečo.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka.

Cena — 90 v, vez. K 1-60, s pošto 20 v več.

Ta mična ljubezenska povest se je občinstvu prav posebno prikupila. Dejanje se vrši za časa zadnje avstrijsko-turške vojske, ki jo je vodil princ Evgen. V povesti je opisano, kako izvrši strahopeten človek občudovanja vredna junaštva, samo da bi se opral pred tisto, ki jo ljubi.

Ljubezen Končanove Klare.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

Ozadje tega romana je zgodovinsko. Dejanje se vrši v Ljubljani in njeni okolici v časih Napoleonove Ilirije, v krogih francoskih in domačih aristokratov, med katere je stopilo slovensko dekle, ki v svetosti svoje ljubezni doprinese plemenite žrtve, dokler se na posled tudi njej ne nasmeje sreča.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.

Cena broš. K 1—, vez. K 1-80, s pošto 10 v več.

Kdor se hoče prav od srca nasmejati, naj čita to knjigo, ki je polna drastične komike in prešernega humorja.

Ljubljana Prešernova ulica 7 Ljubljana